

Dzięk

10 stron
Rok VII

Pomorski

ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ BYDGOSKI - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA - GAZETA MORSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA** : - : - : - : - : - : -

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Bydgoska 56. - Telefony redakcyjne: 10-91 ogólny (czynny w dzień i w nocy), 10-92 sekretarz redakcji, 10-93 redaktor naczelny. Telefony administracyjne: 10-94 biuro administracji, 10-95 kierownik administracji, 17-48 filia miejska administracji.
Filia Administracji: Królowej Jadwigi nr. 12/14, wejście od ul. Małe Garbary nr. 2. - Konto czekowe P. K. O. 150-315.

Chcemy zostawić Polskę murowaną

Jeśli o Kazimierzu Wielkim mówi dziejopis, iż zastał Polskę drewnianą, to o naszym, dziś w pełni swych władz twórczych będącym, pokoleniu — śmiało rzec można, iż dostała mu się poprostu Polska zrujnowana. Na ruinach tych wzniesiono przed czterema laty ustrój improwizowany, pomyślany (lecz nie przemyślany) naprędce, ustrój zgóry skazany na krótkowieczność, jako że nie uwzględniał w całej pełni kardynalnych właściwości społeczeństwa, dla którego był przeznaczony.

Konstytucja 1921 r. już w dniu swego powstania była anachronizmem i to w głównych swych założeniach, wypożyczonym u obcych, nieprzystosowanym bynajmniej do warunków lokalnych i nieczynnym zadość kardynalnym potrzebom Państwa i Narodu. Dla Państwa była zaszczupła, dla Narodu za luźna. Państwo się w niej dusiło, masy — z łatwością wychodziły z formy i popadały w chaotyczne nastroje. Statut, wedle którego dźwigać się miał i trwać gmach odrodzonej Rzeczypospolitej, nie był wysnuty z istotnych konieczności i nie był z niemi pogodzony. Zrodził się z doktrynerstwa i z fałszywie rozumianego pojęcia wolności.

Stan strukturalny, jaki przynosił życiu, nie przedstawiał się bynajmniej spójście. Gmach mocarstwowy wedle niego wznoszony musiał się dusić i ciągle był narażony na wstrząsy. Państwo znalazło się na łasce jakgdyby różnorodnych i zmagających się ze sobą prądów politycznych i społecznych, i los jego miał być zawsze poniekąd wypadkową walk wewnętrznych, przyjętych i sankcjonowanych, jako słuszną i bezsporna zasada. Cała ustawa ustrojowa z 1921 r. szła w tym kierunku. Bieg spraw państwowych w myśl jej był zawity, i płynny, t. zw. „uprawnienia” obywateli nie znały hamulca ani granic. Wszystko im było wolno nieledwie w Ojczyźnie, mającej służyć po kolei coraz innym aspiracjom i roszczeniom. Mnóstwo praw i przepisów stało na straży przywilejów jednostki już to luźnej, już to zorganizowanej w złośliwe „kupy” polityczne, nic nie strzegło w dostatecznie wystarczającym stopniu najwyższych interesów i nietykalnych przywilejów Państwa. Czuć było, iż pierwszą Konstytucję układali „urodzeni w niewoli, okuci w powiciu”, aby pod jej osłoną „użyć” wreszcie to znaczący nadużywać wymarzonej swobody. Ze sens bytu narodu państwowego polega wprost przeciwnie na pełnieniu twardej, nieustającej i pełnej obowiązków służby, ta prawda zdawała się zupełnie uciekać z przed oczów.

Przypomniał ją Polakom, jak wiele innych zasadniczych rzeczy, dopiero Józef Piłsudski, wystąpiwszy przeciwko „pieprawościami”, których bezliku, Jego zdaniem, nagromadziło się było zbyt szybko w Polsce, nie dając przyjść do głosu zdrowemu instynktowi zbiorowego życia. Wrogiem tego instynktu, wrogiem który dusił go i gasił w Narodzie był niewątpliwie od poczęcia kaleki i pokraczny moralnie twór konstytucyjny, jaki wydały z siebie rozpustne po-

(Ciąg dalszy na str. 2.)

Rozmowy angielsko-niemieckie w Berlinie

Dyskutowano sprawę zbrojeń, paktu wschodniego i naddunajskiego oraz kwestję powrotu Niemiec do Ligi Narodów

Berlin, 25. 3. (PAT.) W urzędowych rozmowach angielsko-niemieckich udział biorą ze strony angielskiej sir John Simon, lord Eden i ambasador angielski w Berlinie Phipps, ze strony niemieckiej zaś kanclerz Hitler, minister spraw zagr. von Neurath i pełnomocnik rządu Rzeszy do spraw rozbrojeniowych von Ribbentrop. O wyczerpującej formie tych rozmów świadczy fakt, że rozpoczęły je o godz. 11 przed południem i prowadzono bez przerwy do godz. 14.

Po 2-godzinnej przerwie, w czasie której goście angielscy obecni byli na śniadaniu w ścisłym kole u ministra Neuratha, podjęto ponownie rozmowy w tym samym składzie. Ze strony angielskiej podkreślają wyraźnie, że nie chodzi tu o żadne rokowania, lecz tylko o rozmowy.

W kołach angielskich dają przytem wyraz zapatrywaniu, że rozmowy te, chociaż czysto informacyjne, byłyby utrudnione w razie obstawania strony niemieckiej przy żądaniu posiadania zbyt wysokiego stanu zbrojeń. Z urzędowej strony niemieckiej oświadczają na temat charakteru tych rozmów co następuje:

Niemcy i Anglija udziela sobie wzajem wyjaśnień co do poglądów na obecną sytuację polityczną i omówią zapatrywania na projekty, wysunięte w debatach międzynarodowych. Na pierwszym planie stoją tezy, wysunięte przez komunikat londyński z dn. 3 lutego, a zatem omawiana jest przede wszystkim kwestja ograniczenia zbrojeń. Ze strony niemieckiej podkreślają gotowość ograniczenia zbrojeń, ale tylko jeżeli wszystkie państwa uczestniczące w

najem będą w równej rozpiętości i równej mierze, z uwzględnieniem specjalnego położenia poszczególnych państw. To stanowisko rządu Rzeszy podkreśla wyraźnie urzędowy organ „Diplomatische Koresp.”, oświadczając, że wszystkie ważne zagadnienia europejskie stają przed Niemcami pod specjalnym kątem widzenia, wynikającym choćby z przyczyn geograficznych i fakt ten musi być uwzględniony.

Drugą sprawą jest projekt paktu wschodniego. W kwestji tej stanowisko niemieckie jest, jak wiadomo, zdecydowanie negatywne. Jeżeli chodzi o obecnie proponowaną formę tego paktu, strona niemiecka powołuje się na układ niemiecko-polski, wysuwając go na dowód swej gotowości pokojowego uregulowania swoich stosunków ze wschodnimi sąsiadami.

Trzecim punktem, stanowiącym temat dzisiejszych rozmów, jest plan paktu naddunajskiego. Stanowisko Niemiec w tej kwestji jest następujące: Pakt naddunajski nie może być wyśkany do przedłużenia obecnego niemożliwego stanu pomiędzy Niemcami i Austrią. Nie może on również pozwolić, by którykolwiek z jego uczestników mieszał się do wewnętrznych stosunków austriackich. Stronie niemieckiej chodzi w tym wypadku przede wszystkim o polityczną ingerencję Włoch i wpływy finansowe Francji w Wiedniu.

Czwarte omawiane zagadnienie, — przystąpienia Niemiec do projektowanego paktu lotniczego, zostało odrzucone bardzo chętnie zaakceptowane przez rząd Rzeszy. Szczegóły tego zagadnienia sprowadzają się obecnie przede wszystkim również do stanu liczebnego przyszłej niemieckiej floty lotniczej. Dla strony angielskiej ważny jest punkt 5-ty rozmów berlińskich, a mianowicie wyświetlenie stanowiska rządu Rzeszy wobec kwestji powrotu Niemiec do Ligi Narodów. Z punktu widzenia angielskiego zgoda Niemiec na udział w międzynarodowych rozmowach w Genewie stanowi o zasadniczym uznaniu dobrej woli Rzeszy do międzynarodowej współpracy we wszelkich dziedzinach. Punkt widzenia Niemiec streszcza się w następującym oświadczeniu: O powrocie Rzeszy do Ligi Narodów może być dopiero wówczas poważna mowa, gdy uznane zostanie w pełni równouprawnienie Niemiec.

Echa rozmów berlińskich w Londynie

Hitler przeciwko Sowietaom

Londyn, 25. 3. (PAT.) Korespondent berliński agencji Reutersa omawiając odbyty dziś przed południem 3 i pół godzinny konferencję Simona i Edena z Hitlerem stwierdza, że w brytyjskich kołach politycznych panuje po tej rozmowie ostrożny optymizm. W kołach tych podkreślają przytem, że nie było żadnych rokowań, a tylko rozmowy.

W związku z tem należy zanotować wiadomość, otrzymaną w Londynie, że przez całe 3 i pół godziny przemawiał tylko Hitler, a nikt z Anglików głosu nie zabierał. Według dalszych informacji korespondenta Reutersa Hitler przedstawił miarę w swoim ekspozycji misję dziejową potężnych Niemiec jako ochronę Europy i cywilizacji przed groźbą niebezpieczeństwem bolszewizmu sowieckiego.

Korespondent zaznaczył przytem, że podejrzania pod adresem Rosji Sowieckiej dominują w obecnej chwili nad stanowiskiem Niemiec. Hitler uważa Rosję za równo pod względem moralnym, jak i politycznym za odwiecznego wroga państw zachodnich. Wobec jednego z niedawnych swoich gości angielskich Hitler wyraził się o Rosji, że zawieranie paktu z ZSRR byłoby zbrodnią wobec cywilizacji. (Jak widać, czasy Rapalla i ówczesnej umowy niemiecko-sowieckiej, zostały w Niemczech szybko zapomniane...)

Korespondent zaznaczył przytem, że podejrzania pod adresem Rosji Sowieckiej dominują w obecnej chwili nad stanowiskiem Niemiec. Hitler uważa Rosję za równo pod względem moralnym, jak i politycznym za odwiecznego wroga państw zachodnich. Wobec jednego z niedawnych swoich gości angielskich Hitler wyraził się o Rosji, że zawieranie paktu z ZSRR byłoby zbrodnią wobec cywilizacji. (Jak widać, czasy Rapalla i ówczesnej umowy niemiecko-sowieckiej, zostały w Niemczech szybko zapomniane...)

Polityka — polityką a interes — interesem

200 milj. mk. kredytu dla Rosji w Niemczech

Paryż, 25. 3. (PAT.) „L'Intransigeant” donosi z Berlina, że wielki przemysłowiec niemiecki Otto Wolf utworzył związkowi sowieckiemu kredyt w wysokości 200 milionów marek na zakup maszyn przemysłowych.

Przeciwko kredytowi temu miał opono-

wać kierownik zagranicznej polityki partji narodowo-socjalistycznej Rosenberg. Przeważały jednak argumenty dr. Schachta, który wypowiedział się za otwarciem wspomnianego kredytu w celu ułatwienia stosunków gospodarczych między Niemcami a ZSRR.

Kiedy wejdzie w życie nowa Konstytucja?

Przedtem wydane będą jeszcze trzy dalsze ustawy

(o) Warszawa, 25. 3. (tel. wł.) Pierwszy akt dzieła reformy ustroju Państwa został dokonany historyczną uchwałą sejmową w dniu 23 bm. W związku z uchwaleniem nowej Konstytucji będą wydane jeszcze trzy ustawy: o wyborze Prezydenta, o Senacie oraz nowa ordynacja wyborcza. Dopiero wówczas nowa Konstytucja wejdzie faktycznie w życie, prawnie natomiast ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, t. j. kiedy będzie podpisana przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i ogłoszona w Dzienniku Ustaw. Termin ogłoszenia Ustawy Konstytucyjnej nie jest narazie znany.

Po gorącym dniu sobotnim w gmachu sejmowym przy ulicy Wiejskiej zapanała obecnie niemal kompletna cisza i pustka. Prawie wszyscy posłowie opuścili stolicę. W obecnej sesji może się jeszcze odbyć posiedzenie Sejmu tylko wówczas, jeżeli Senat wprowadzi poprawki do już uchwalonych przez Sejm projektów ustaw. Na jutro wyznaczone zostało plenarne posiedzenie Senatu, poświęcone rozpatrzeniu projektów ustaw podatkowych i innych.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady Ligi Narodów

wyznaczone na 15 kwietnia

Genewa, 25. 3. (PAT.) Na prośbę prezesa Rady Ligi Narodów Tewfik Arasa sekretarz generalny Ligi Narodów zwrócił się dziś po południu telegraficznie do członków Rady, proponując im zebranie się, o ileby nie mieli przeciwko temu obiekcyj na nadzwyczajne posiedzenie w poniedziałek dnia 15 kwietnia dla rozpatrzenia noty rządu francuskiego z dnia 20 marca.

(Dokończenie artykułu wstępn. ze str. 1.)

żądania i nawyk nieodpowiedzialnego frymarzenia swymi wpływami i głosami, co istotą było wszelkich poczynań pragnących rządzić Polską stronnictw i ugrupowań klasowo-społecznych. W konstytucji, jaką zgodnie choć po przetargach różnych, spłodziły — widziały one przede wszystkim parawan dla swych egoistycznych dążeń i szalbierstw przeróżnych, w których wypowiedziadała się ich „praca publiczna”, i ich udział chępliwy i niestety uprawniony w rządzeniu. To ostatnie było czemś w rodzaju bezustannego meczu, w którym zawodnik co raz to innej barwy „strzelał bramkę” i bił na głowę przeciwników. Nietylko Sejm ale i Polska cała według takiej koncepcji to miał być teren permanentnej walki, stanowiącej jakoby istotą dynamiki społecznej w Państwie.

Jasna rzecz, że w tych warunkach o żadnym budownictwie trwałym nie mogło być mowy. Ruina, jaką zastałimy po wojnie i najazdach, pozostawała wciąż ruiną. I to nietylko ruiną gospodarczą, ale ruiną myśli, pojęć i dusz. Triumfował liberalizm... Postaremu myślanu, choć nie mówiono tego głośno: „musi to na Rusi, a w Polsce jak kto chce”. Misternem i pięknie skodyfikowanem wyłożeniem tej wzniosłej zasady było od góry do dołu dzieło suwerennego Sejmu, jakie przyniósł on w darze narodowi. Dzieło to uświęcało nierząd polityczny jako podstawę poniekąd istnienia państwowości. Na chcących brzdęk, warcholić i psuć — nie było sposobu. Ktoby próbował przeciwstawić się im, znajdował się nieledwie poza prawem. Konstytucja z przed lat czterysta była rajem szkodników. Wolno im było najbezkarniej swawollić i jeszcze chodzić w glorijskich „mężów stanu”. Cały ustrój obowiązuający sprzyjał temu. Państwo polskie, wciąż zagrożone zzewnątrz, żyło jednocześnie w ciągłym niebezpieczeństwie wewnętrznym. Było to niebezpieczeństwo złego, umyślnie i perfidnie, w złej wierze narzuconego mu ustroju.

Z tą zmurą nowej Polski wziął się wprawdzie za bary odrazu nowy kurs „pomajowy”, ale walka ta musiała być rozegrana nareszcie raz na zawsze. Niegodne bowiem jest świadomemu narodowi tracić siły na codzienne szarpanie więzów, które powinny być radykalnie rozcięte. Państwo żyć winno istotnie praworządnie, tylko prawa muszą być dobre nie złe, mądre — nie głupie, uczciwe — nie przewrotne. Więc zestawienie słusznych praw, wedle których rządziłaby się Polska ku pożytkowi swemu, stało się nakazem nieodzownym tych wszystkich, co wyrosli z woli i z ducha największego od wieków Twórcy i zarazem strażnika państwowości. To On — wszczępił w wpatrzonych weń i wsłuchanych w myśl Jego owo szczytne pragnienie zostawienia po sobie Polski murowanej. To On wskazał nam, jak pierwsze podwaliny pod zręby Jej zakładać mamy. To On zbuntował nas przeciwko własnym narodowym grzechom i chorobom, wskazując sposoby uzdrowienia. I z Niego, z Jego naczelných przykazań i wierzeń jest niewątpliwie to, co w dniu 23 marca 1935 r. stało się nowym narodowym prawem i Państwa naszego prawdziwą, do ludzi i do czasów przystosowaną Konstytucją.

W porównaniu ze swą poprzedniczką wygląda ona jak dusza odnowiona przez skruchę, rachunek sumienia, wygląda jak prosty wielki szlak, oczyszczony z wertepów, jam błotnych i chwastów. Stoją wzdłuż niego wyraźne drogowskazy i nikomu nie pozwalają zbłądzić. Byłe się ich wiernie trzymać, byle ich nigdy nie prześlepić — a wszystko będzie dobrze. Życia naszego nie zepchnie nikt już na bezdroża i nikt nie zgmatwa i nie zepsuje go więcej. Szkodnictwo bowiem mieć będzie odtąd skrupowane ręce, równie jak demagogiczne doktrynerstwo, lubujące się w czczym, demoralizującym frazesie. Miał słów i psot i destrukcyjnych prób rozpierania się w domu wspólnym ze szkodą dla innych — powstają normy racjonalnego współżycia, powstaje zwarta organizacja zbiorowości społecznej i łatwo zrozumiała hierarchja rządząca i wyraźne rozgraniczenie kompetencji i tryb działania ku pożytkowi powszechnemu, śadnych niepozostawiający wątpliwości.

„Słowo pokoju“ Encyklika Ojca św. do narodów świata

Rzym, 25. 3. (PAT.) Wychodzący we Florencji dziennik „Il Nuovo-Giornale” omawia w korespondencji z Rzymu encyklikę, przygotowywaną obecnie przez papieża, która ma być jednym z najdoinioślejszych aktów papieża Piusa XI.

Encyklika stwierdza ma, że nadeszła właśnie chwila, aby ze strony najwyższego autorytetu duchownego wypowiedzieć w imię najwyższego ideału chrześcijańskiego słowo pokoju.

Encyklika zwraca ma uwagę naro-

dów na poważne niebezpieczeństwo, wynikające z narodowych egoizmów, niebezpieczeństwo, grożące zniszczeniem cywilizacji chrześcijańskiej. Encyklika zawiera ma przestrożę przed barbarzyństwem, którego istnienia są już jasne oznaki. Ojciec św. sądzi, że sprzeniewierzyłyby się swojej misji, gdyby zaniedbał wskazań na ciężkie godziny, przeżywane przez świat i gdyby nie nakłaniał narodów i rządów do ustanowienia się nad najcięższą odpowiedzialnością, jaka spaść by mogła na nie, gdyby w dalszym ciągu zajmowały obecne stanowisko.

Po podkreśleniu, że dokonano już wiele wysiłków pokojowych, encyklika ma zaznaczyć, że wysiłki te nie osiągnęły celu ze względu na trwogę, brak zaufania i niepewność. W zakończeniu papież ma wzywać narody świata, aby usłuchały głosu Boga, jedynego głosu, który nigdy nie zdradzi.

Kto będzie dyrektorem Opery poznańskiej?

(o) Poznań, 25. 3. (tel. wł.). Na najbliższym posiedzeniu zarządu miejskiego rozpatrywana będzie sprawa obsadzenia kierownictwa Opery poznańskiej. Kandydatury swe zgłosili dotychczasowy dyrektor Latoszewski i znany kompozytor Feliks Nowowiejski.

Zgon najstarszej Polki w Kanadzie Gdy wyemigrowała miała już przeszło 80 lat

Winnipeg, 25. 3. (PAT.) Zmarła tu w 113-ym roku życia najstarsza Polka w Kanadzie Antonina Przeciorkowska. Urodzona w Zielńcu (pow. borszczowski) przybyła do Kanady jako 81 lat licząca staruszka, to jest przed 32 laty. Wówczas miasteczko Rembrandt, gdzie mieszkała jej rodzina, nie posiadało jeszcze połączenia kolejowego. Staruszka odległość 60 kilometrów od najbliższej stacji kolejowej odbyła pieszo. Przed 6-ciu laty oślepiła.

Zuchwały napad na bank w Rumunji

Po zastrzeleniu kasjera bandyci zrabowali 2 milj. lei

Bukareszt, 25. 3. (PAT.) W miejscowości Chilia Noua 7 zamaskowanych bandytów wdarło się do banku w momencie kiedy kasjer zamykał kasę. Urzędnika stawiającego opór bandyci zabili 6 wystrzałami z rewolweru, poczem zbiegli bez śladu zabierając ze sobą całą gotówkę w wysokości dwa miljonów lei.

Bliznięta sjańskie urodziły się w Czechosłowacji

Praga, 25. 3. (PAT.) Żona górnik w Petrkovicach powiła bliźnięta normalnie rozwinięte, lecz zrośnięte w okolicy brzucha. Matka i dzieci przebywają od trzech dni w szpitalu, gdzie para sjańska (chłopiec i dziewczynka) obserwowana jest stale przez lekarzy. Dzieci odżywiają się sztucznie.

Lekarze dotychczas nie wypowiedzieli się, czy uda się je utrzymać przy życiu tak, jak przyszły na świat, czy też można je będzie przez operację rozdzielić.

Zeszedł ze świata odkryty hańbą

Warszawa, 25. 3. (PAT.) Wyrokiem wojskowego sądu okręgowego nr. 8-my jako admirałskiego w Grudziądzu z dn. 30 stycznia 1935 roku w związku z wyrokiem i uchwałą Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 7 marca 1935 r. skazany został b. ppor. mar. Sniechowski Wacław za zbrodnię z art. 10 par. 3 i 4 w łączności z art. 9 par. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 roku o niektórych przestępstwach przeciwko bezpieczeństwu państwa na karę śmierci przez rozstrzelanie, wydalenie z marynarki wojennej i utratę praw publicznych i obywat. praw honorowych na zawsze.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej nie skorzystał z prawa łaski, wobec czego wyrok śmierci został wykonany w dniu 20 marca 1935 r. o godz. 6 min. 5 w Grudziądzu.

W Zakopanem odczuło silny wstrząs ziemi

Zagadkowe zjawisko dotychczas nie zostało wyjaśnione

Zakopane, 25. 3. (PAT.) Dziś w nocy o godz. 0.46 przeżyło Zakopane i najbliższe okolice niezwykle wypadek. Oto po silnym głuchym, jakgdyby z pod ziemi idącym huku, zatrzęsła się silnie ziemia. Wstrząs trwał od kilku do kilkunastu sekund. Odczuło go zarówno w całym Zakopanem, jak i w Morskiem Oku, Tatrach, w dolinie Kościeliskiej, Chochołowskiej, pozatem w Poroninie i Białym Dunajcu, w niektórych domach poprzesuwały się o kilka centymetrów meble i łóżka, na których śpiący odczuli silne wstrząsy a nawet podrzucanie. W piwnicy sklepu w Bazarze Polskim wstrząs stracił z półek kilka flaszek z napojami.

Tak silnego wstrząsu nie notowano tu dotychczas. Według relacji pewnych osób, przed hukiem zaobserwować miało silny błysk światła. Relacji tej jednak nie sprawdzono. Stwierdzono nato-

miast, że dn. 23 bm. około godz. 9 rano szereg osób poczuło liczne wstrząsy oraz że również po silnym wstrząsie o godz. 0.46 mniej więcej w 3 godziny później, tj. około godz. 4 nad ranem ziemia zlekka zadrzęta jeszcze raz.

Kraków, 25. 3. (PAT.) Wobec wstrząsów podziemnych w Zakopanem zwrócił się po informacje do krakowskiego obserwatorium astronomicznego, które zakomunikowało nam co następuje: W obserwatorium krakowskim sejsmografy ostatnio zostały unieruchomione dla badań grawimetrycznych, dla których brak drugiej piwnicy. Obserwatorium otrzymało telegraficzne informacje od profesora Grabowskiego, kierownika obserwatorium Politechniki lwowskiej, że tamtejsze sejsmografy nie zanotowały.

Znowu tajemnicze zaginięcie w Warszawie

Tym razem znikł bez śladu jeden z adwokatów stołecznych

(o) Warszawa, 25. 3. (tel. wł.) Do serii tajemniczych zaginięć, które w ostatnim czasie stały się sensacją stolicy, dołączyć należy, zagadkowe zaginięcie adwokata Włodzimierza Plucińskiego, który od sześciu dni znikł, nie pozostawiając za sobą żadnego śladu. Mimo starań rodziny, dotychczas nie zdołano ustalić, co stało się z zaginionym, tem bardziej, że nie pozostał on żadnego listu, ani wskazówki, co zamierzał ze sobą uczynić.

Jest to w ostatnich tygodniach już czwarte z kolei zaginięcie: pierwszy znikł bez śladu dyr. Państwowego Zakładu Badania Żywności Żmigrod, po pewnym czasie sekretarz Kasyna Garnizonowego Jankowski, następnie dyr. cukrowni Ginsberg, a obecnie adwokat Pluciński. Władze śledcze prowadzą intensywne dochodzenia celem ustalenia, jaki los spotkał zaginionego.

Spotkanie z groźną awanturką na samotnej wyspie

Sprawcy śmierci swych kochanek nie przyznaje się do zbrodni

Nowy Jork, 25. 3. (PAT.) Sensacyjna sprawa głośnej wiedeńskiej baronowej Bosquet de Wagner Wehrheim, która osiadła z kilkoma mężczyznami na jednej z wysp archipelagu Galapagos, a przed kilku miesiącami znikła, pozostawiając za sobą trupy dwóch wzgardzonych ex-kochanek, — znowu rozbrzmiewa w prasie tutejszej.

Jak donoszą dzienniki amerykańskie, baronowa znalazła się. Spotkał ją na wyspie Floreana były gubernator Stanu Pensylwanji Gifford Pinchot, który z małżonką swą i gronem znajomych podróżuje na yach-

cie dokoła świata. P. Pinchot odbywając przechadzkę na wyspie spotkał groźną awanturkę, która przyłożyła mu do piersi luźny rewolwer i kazała natychmiast opuścić terytorjum wyspy. Gubernator cofnął się, ale towarzyszący mu p. Victor Eting z Chicago pozostał i wdał się z nią w rozmowę.

Baronowa nie umiała wytłumaczyć, co się stało z Lorenzem i Philipsonem, pierwszymi jej towarzyszami, którzy znikli, a których ciała znaleziono później na innej wyspce archipelagu.

Odtąd nie może być sporów w narodzie, któreby na szwank wystawiały Państwo. Jest ono czemś postawionem ponad namiętnościami, oddanem w ręce niezawodnych stróżów.

Można myśleć o udoskonaleniu jego bytu, ale nie sposób lekceważyć jego nadrzędności. Sprężyny, kierujące organizmem całym Rzeczypospolitej, wszystkie we właściwym nareszcie znajdują się stosunku. Funkcjonowanie aparatu państwowego staje się odtąd niezawod-

ne. Uszkodzić go nie można. Zła wola albo zмова do tego nie wystarczy, bowiem mądra Ustawa zle powstrzyma w zarodku. Wyklucza ona wszystko nieobliczalne.

A to stanowi właśnie pierwszy warunek tej murowanej państwowości, na jaką w tem miejscu świata, gdzie się krzyżuje i zbiega tyle interesów, imperjalizmów i planów przeróżnych — jest i może być jedynie miejsce.

W. I. L.

Węgry czczą pamięć Legionów Polskich Uroczystość odsłonięcia pomnika legionistów w Budapeszcie

W nocy z soboty na niedzielę przybyła do Budapesztu delegacja polska, celem wzięcia udziału w odsłonięciu pomnika Legionów Polskich. Delegację, w której skład wchodzi plk. **Belina-Prażmowski**, plk. **Tadeusz Proczner**, inż. **Synek**, i kpt. wojsk polskich **Lipscey-Steiner**, powitali na dworcu członkowie komitetu budowy pomnika, reprezentant ministra obrony narodowej, poseł **R. P. Lepkowski**, delegacje oficerów węgierskich, przedstawiciele kolonji polskiej

oraz przedstawiciele legionistów węgierskich. Przywitanie przy dźwiękach hymnów narodowych i „Pierwszej Brygady” miało charakter niezwykle serdeczny.

W niedzielę głównodowodzący armji węgierskiej **gen. Schvoy** udekorował wszystkich członków delegacji węgierskimi krzyżami zasługi. Następnie o godz. 11 odbyło się odsłonięcie pomnika legionistów, uczestników walk o niepodległość i wojny światowej. W tej niezwykle podniosłej uroczystości wzięli udział: reprezentant regenta, głównodowodzący armji węgierskiej **gen. Schvoy**, marszałek **arcyksiąże Józef**, ministrowie **spraw zagranicznych i sprawiedliwości** oraz liczni reprezentanci władz wojskowych i samorządowych, przedstawiciele poszczególnych komitetów w strojach narodowych, kolonja polska, stowarzyszenia polsko-węgierskie i liczne tłumy publiczności, wśród których wyróżniał się w dwóch szeregach ustawiony zespół b. legionistów węgierskich.

Po przemówieniu przewodniczącego komitetu budowy pomnika pos. **Usetty**, imieniem rządu — ministra sprawiedliwości **Lazara**, oraz imieniem miasta — burmistrza **Lybera**, którzy przedstawili rolę dziejową legionów, udział Polaków węgierskich w walkach wolnościowych i Węgrów w legionach polskich oraz w serdecznych słowach podkreślili przyjaźń węgiersko - polską, nastąpiło przy dźwiękach hymnu polskiego odsłonięcie pomnika.

Pomnik dłuta **Pankotai-Farkas Bela**, wykonany z białego piaskowca, przedstawia postać legionisty w marszu. Na lewym zgiętem ramieniu trzyma on koronę węgierską św. Stefana. Obok legionisty wymodelowany jest orzeł polski, zasłaniający skrzydłami ca-

łą postać. Na cokole pomnika widnieje napis: „Na pamiątkę Legionów Polskich, walczących w walkach wolnościowych i podczas wojny światowej, wystawia w roku 1934 ple tyzm węgierski”.

Po odsłonięciu pomnika wygłosił przemówienie plk. **Belina Prażmowski**. Po przemówieniach nastąpiło składanie wieńców oraz defilada oddziałów wojskowych wszystkich broni i organizacji społecznych. Na zakończenie uroczystości odbył się bankiet, urządzony przez komitet budowy pomnika. Ukazanie się plk. **Beliny - Prażmowskiego** wywołało ogólny entuzjazm, który wyraził się w odśpiewaniu piosenki „Jedzie Belina”.

Delegacja mazurska na konferencji pokojowej w 1919 r.

Dwanaście lat mija w tym miesiącu, od chwili gdy delegacja złożona z trzech odważnych Mazurów, pod przewodnictwem śp. **Zenona Lewandowskiego** udała się do Paryża, aby tam domagać

długoletni przywódca ruchu polskiego na Mazurach, b. kandydat do Reichstagu i prezes Mazurskiej Partji Ludowej odznaczony po śmierci Krzyżem Niepodległości w delegacji tej udziału nie

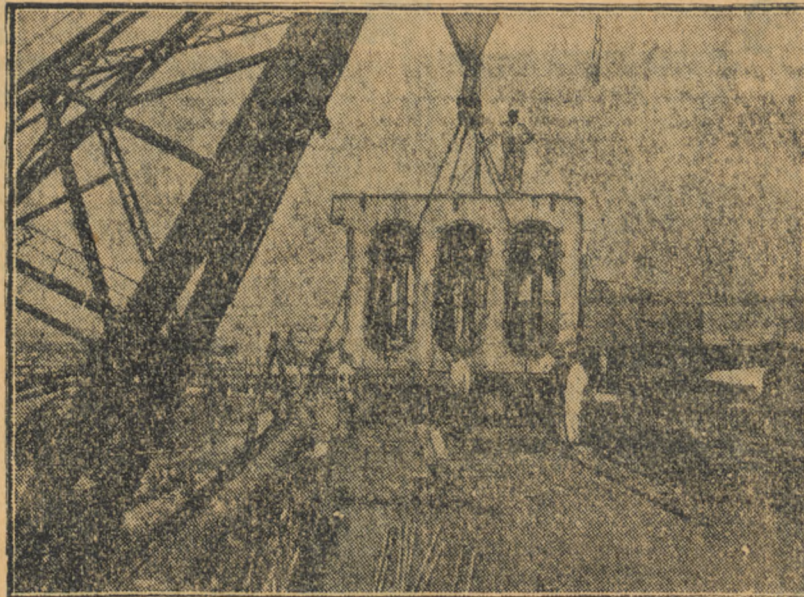
się przyłączenia mazurskich i warmińskich powiatów do Polski.

Byli to **Gotlieb Linka**, odznaczony pośmiertnie w 1933 r. Krzyżem Niepodległości z Mieczami za pracę i śmierć męczeńską dla Polski, **A. Zapotka** i syn jego **J. Zapotka**. Śp. **Gotlieb Labusch**,

brał — śmierć nieubłagana zabrała go bowiem 13 marca 1919 r.

Z wymienionych członków delegacji nie żyją już śp. **Zenon Lewandowski**, organizator ruchu polskiego na Mazurach, ostatnio poseł na Sejm Rzplitej i Konsul generalny w Olsztynie, oraz śp.

Ms. „Piłsudski”

Budowa polskiego statku transatlantyckiego ms. „Piłsudski” postępuje szybko naprzód w stoczni w Monfalcone. Na zdjęciu widzimy moment przeniesienia na statek części silnika, której potężne wymiary dają najlepsze pojęcie o wielkości i mocy naszego nowego statku.

Z Argentyny i z Kanady Ziemia którą zrosił pot trudu polskiego wychodzi na kopiec Marszałka Piłsudskiego

Biuro Światowego Związku Polaków z Zagranicy otrzymało pięknie wykonane skrzyneczki z argentyńskiego drzewa „quebracho” (dosłownie: łamieszekiera), zawierające ozdobne wazon z kolorowego szkła z ziemią z okolic miasta Rosario w Argentynie, gdzie osiedli licznie polscy wychodźcy. Efektowny drewniany futerał, dołączony do przesyłki, zawiera pergaminy, na których Polacy z Rosario sporządzili uroczysty akt przekazania ziemi na Kopiec Marszałka Piłsudskiego.

Jednocześnie światowy Związek Polaków z Zagranicy otrzymał od Zjednoczenia Srebrzeń Polaków w Kanadzie wspaniałą srebrną urnę z ziemią, pochodzącą ze wszystkich prowincji Kanady, zamieszkałych przez polskich wychodźców. Urna ta posiada znaczną wartość zabytkową. Została ona sporządzona w roku 1791 przez głośniego artystę złotnika **T. Robinsona** w Londynie. Znajduje się w niej również ruda złota, niklu oraz węgla z kopalni, w których pracują polscy górnicy. Do urny z ziemią dołączony jest ozdobny al-

**Doświadczenie starszych
przykładem
dla młodych**

Zapewnia doskonałe pranie

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

Linka który, śmiertelnie pobity przez bandę sakhaerów w Szczytnie na początku 1920, przewieziony do Olsztyna zmarł tam w marcu tegoż roku.

Gdy rozbrzmiało po świecie hasło wolności ludów rzucone przez Wilsona, nasi patrioci porozumieli się szybko z ludem i ruszyli do Paryża, serdecznie przyjęci w stolicy świata, i z uwagą — ale bez skutku — wysłuchani przez kierowników polityki światowej. Wyprawa ich była dobrze zakonspirowana, ale, jako, że szpicli nie brak było, więc wysledzono ich i po powrocie aresztowano i stawiono przed sąd. Energiczna jednak postawa marszałka **Focha**, sprawiła, że Niemcy musieli ich wypuścić z więzienia a w sądzie skazali ich na karę nie zwykłego więzienia, lecz twierdzę. Kary tej zresztą nie odbyli, znowu spowodu interwencji aljantów.

Delegacja mazurska przebywała w Paryżu w marcu i kwietniu 1919 r.

S. Z.

Splyw do morza Czarnego wyruszy z Kołomyji 22 lipca

Nawiązując do naszej wiadomości o tegorocznym splywie do Morza Czarnego, Liga Morska i Kolonjalna doniosła nam, że projektowany początkowo termin splywu został zmieniony w ostatecznie zatwierdzonym programie, jednak z zachowaniem wszystkich pozostałych punktów programu. Zatem zbiórka uczestników nastąpi w niedzielę, dn. 21 lipca na Prucie w Kołomyji, skąd odbędzie się odpływ całości następnego dnia rano. **Reni (Galacz)** zostanie osiągnięty dnia 4-5 sierpnia, zaś **Konstanca** — 11 sierpnia.

Powrót z **Konstancy** — po kilkudniowym wypoczynku w specjalnym obozie nadmorskim — nastąpi gremjalnie dnia 15 sierpnia wieczorem tak, iż w poniedziałek 19 sierpnia rano większość uczestników będzie mogła być już z powrotem w miejscach swego zamieszkania.

W dniu 15 sierpnia, uczestnicy wezmą udział w rumuńskim „Święcie Morza” w **Konstancy**, na którym będzie obecny **Król Rumunii**, zaś w drodze powrotnej do Polski zwiedzą **Bukareszt**.

Ostateczny termin wpłacania wpisowego na spływ dnia 6 sierpnia (na konto PKO, Nr. 367).

Nowa regularna komunikacja wodna Gdynia—Warszawa

W tych dniach została uruchomiona nowa, regularna komunikacja wodna pomiędzy **Gdynią** i **Gdańskiem** a **Warszawą**, zorganizowana przez Towarzystwo Żeglugi Rzeckiej „Lloyd Bydgoski”. Komunikację taką utrzymywało dotychczas tylko Towarzystwo Żeglugi Śródlądowej „Vistula”.

Towarzystwo to w bieżącym sezonie ma uruchomić również statki, kursujące pomiędzy **Gdynią** a **Bydgoszczą**.

bum, oprawny w skórę bawola, zawiera akt przekazania ziemi na kopiec.

Podobne urny przekazały już przedtem centralne organizacje polskie z innych środowisk wychodźczych.

Uroda i zdrowie

Wiosna a zgrabna sylwetka

Smukła, sportowa sylwetka wciąż jeszcze jest bardzo modna. Nic dziwnego zresztą, smukła sylwetka świadczy o młodości, a któraż z pań nie chce być młoda....

Pierwszym warunkiem, zgrabnej smukłej figury to przede wszystkim ruch na świeżym powietrzu. W okresie zimy kwestja ta była nieco utrudniona, ale teraz z nastaniem wiosny, każda pani powinna poświęcić codziennie gimnastykę, a przede wszystkim długim spacerom możliwie za miasto godzinę, dwie, a kto może to i więcej.

Codziennie rano piętnaście minut gimnastyki zrobi pani doskonale zarówno na figurę, jak i na samopoczucie.

Następnie spacer. Możliwie w parkach, albo za miastem, gdzie, gdzie naprawdę jest trochę świeżego, wolnego od dymu i sadzy powietrza. Spacerować powinny się odbywać równym, dość szybkim krokiem. Do dłuższych zwłaszcza, należy mieć odpowiedni strój. Więc przede wszystkim obuwie. Wygodne, sportowe na niskim obcasie, w miarę szerokie, nieuciskające palców. Pończochy mocne, całe, niepocierowane. Cały strój powinien odznaczać się lekkością i przewiewnością. Naturalnie, że powinien być dość ciepły, ale nigdy nie za ciepły. Przewiewność zaś ma zapewnić odpowiednie parowanie skóry.

Takie spacerowanie wpłynę napewno bardzo dodatnio tak na sylwetkę pani, jak i na cerę. W zimie często cera nasza ucierpiała w dusznych salach balowych lub dacingach pod grubą powłoką pudru i różu, jak również od napojów alkoholowych i ostrych przekąsek, potraw, jakich się w okresie karnawału dużo używa, a nawet nadużywa i teraz protestuje różnymi wysypkami i nieczystościami.

Teraz więc należy zająć się racjonalną pielęgnacją cery. Najważniejsze, to doskonale jej oczyszczenie przez parówkę. (nie należy zapomnieć położyć tłustego kremu pod oczy) następnie świetne rezultaty dają właśnie spacer na świeżym powietrzu i odpowiednia djeta.

Ruch na świeżym powietrzu doskonale wpływa na całą naszą skórę, a tem samą i cerę twarzy przez szybsze krążenie krwi, do której dostaje się w większych ilościach tlen.

Kwestja diety w dzisiejszym lecznictwie jest kwestją pierwszorzędnej wagi. Wiemy przecież wszyscy doskonale,

że odpowiednią dietą leczy się wiele chorób, często zupełnie bez stosowania lekarstw.

Djeta ma wielkie znaczenie zarówno w zachowaniu smukłej sylwetki, jak i w utrzymywaniu zdrowej, czystej cery.

Na sylwetkę wpływa djeta tak ilościowa, jak i jakościowa. Naturalnie, że trzeba unikać wszelkiego przeładowywania żołądka, najadania się do syta, tak, że to już nic więcej nie mogłoby się zmieścić, następnie trzeba wyrzec się, w wypadku, gdy się ma skłonność do tycia, wszelkich potraw nazbyt tłuczających, jak tłuste mięsa, śmietana, wszelkie mleczno-mączne potrawy, ciastka i czekolady spożywane w nadmiernej ilości.

Zwłaszcza wystrzegać się należy najadania się takimi potrawami na kolację i to na krótko przed udaniem się na spoczynek.

Na cerę bardzo ujemnie wpływa nadmiar ostrych przypraw i korzeni, jak pieprzu, octu, musztardy, wszelkich marynat i napojów alkoholowych, jak również nadmiar mięsa, zwłaszcza wieprzowego. Natomiast doskonale wpływa stała, codzienne jedzenie owoców, kwaśnego mleka, miodu, potraw lekkich, a pożywnych.

Zwłaszcza w okresie wiosny, gdy organizm odczuwa brak witamin, zimowe, ciężkie odżywianie ujemnie wpływa na cerę, powodując to nadmierną suchość, to tłustość, to znów wypryski lub swędzenie skóry.

To też powinniśmy się starać o większe zużycie owoców (choćby cytryn), mleka i miodu, a unikać mięsa.

Długie zaś spacerowanie, zabawy i gimnastyka na świeżym powietrzu naładują nas nową energią, dobrem samopoczuciem, pozbawia nas owej dziwnej zimowej ociężałości i gnuśności, a przede wszystkim zapewnią zdrową, ładną, czystą cerę i smukłą, sprężystą sylwetkę.

Wiosenne sukienki przedpołudniowe

Wiosenne sukienki są przeważnie jasne, pastelowe z cienkich wełenek. Na przedpołudnie krój wybitnie sportowy. Fałdy zastępowane prawie do kolan, paski, guziki. Wogóle stebnowania są dziś bardzo modnym przybraniem.

Efektownie np. wygląda sukienka z cienkiej wełenki koloru beige w maleńki kłoz, z niewielkim okrągłym wycięciem prawie zupełnie pod szyję zastępowanym, cztery razy wokół grubym brązowym jedwabiem. Rękawy trzywierzwiowe mają u dołu także samo stebnowanie jak również i dół sukienki. Pasek brązowy, klips u dekoltu.

Ładnie wygląda sukienka z czarno-ceglastej wełenki z kołnierzykiem pod szyję zastępowanym kilkakrotnie czarnym jedwabiem. Krótkie do łokcia rękawki mają wywinęty mankiet taksamo zastępowany. Przez środek bluzki naszyte są czarne podługne guziki. Pasek czarny, zamkowy. Spódniczka ma trzy kontrafałdy na przodzie zastępowane do połowy takim samym grubym, czarnym jedwabiem.

Jasno zieloną w odcieniu seledynowym sukienkę ładnie przybiera stebnowanie ciemnozielonym jedwabiem, guziki ciemnozielone duże kwadraty i pasek ciemnozielony.

Oprócz stebnowań, guzików i pasków ulubionym przybraniem wiosennych sukienek są kołnierzyki, kokardy, wiązania i falbanki z barwnej, deseniowej tafty w kraty przeróżne lub w kwiatki. Przybrania te stosuje się zarówno do bardzo ulubionych wszelkich odcieni beige, jasnozielonego, szarego, jak i do ciemnych granatowych i brązowych.

Wiosna już zaczęła się na dobre, więc zrzuciliśmy już ciepłe zimowe swetry. Ich miejsce zajęły szydełkowe bluzeczki ażurowe w najrozmaitszych jasnych pastelowych kolorach. Spódniczki dobrane kolorem do wiosennego płaszczka.

Płaszczki zasadniczo bardzo niewiele zmieniły się od zeszłorocznych, tak, że z powodzeniem może każda pani założyć zeszłoroczny płaszcz i nie czuć się z tego powodu pokrzywdzoną, że chodzi w czemś niemodnym.

O wiosennych kapeluszach pisało się tak wiele i ostateczną konkluzją, że wszystkie są modne, w których pani jest do twarzy.

Rękawiczki jasne, torebki dobrane do całości. Pantofelki na ulicę na słupkowym obcasie, czarne i szare. Wiosnę zaczynają rze dewszystkiem najprzeróżniejsze apaszki, barwne szaliki i olbrzymie kokardy-motyły z deseniowej tafty.

Wogóle wiosna w modzie rozpoczęła się pod znakiem jasnych żywych barw, po ciemnych kolorach jesieni i zimy.

Wiosna w modzie

Młodociane i szykowne są obecnie modele wiosenne, noszone przed i po południu. Zwłaszcza pełne wdzięku są sukienki z lekkich materiałów albo jedwabi, które przez dodanie krótszej lub dłuższej pelerynki otrzymują miano spacerowej. Przed południem no szone są płaszczki sportowe, często przybrane pelerynką. Dalej jednak utrzymany jest płaszcz trzywierzwiowy albo żakiecik z stosowanego materiału. Stroje przedpołudniowe nosi się o umiarkowanej długości M 26402. Wiosenny płaszcz z grubego tweedu w pasy o kolorach drap-beige i jasny bronz. Duże bronzo we guziki. Interesujący jest kamizelkowy krój płaszczka jak również sztupy przy rękawach. Potrzeba około 3 m. materiału 140 cm. szer.

M 21491. Młodociane płaszcz z tweedu albo wełny w kratę o zwykłej formie z modnymi wyłożonymi kłapami i dużymi kieszeniami. Potrzeba około 3,55 m. materiału 130 cm. szer.

S 26498. Czarna albo jasno-granatowa jedwabna sukienka z białym pikowym garniturem. Mała pelerynka ozdobiona jest falbankami. Potrzeba około 3,60 m. jedwabiu 92 cm. szer.

B 26530. S 26506. Młodociane komplety z płótna lnianego albo lekkiej wełny. Sukienka u góry ozdobiona zakładkami. Bluzeczka B 26530 z drelichu albo surowego jedwabiu w pasy. Potrzeba około 1 m. na spódniczkę, 2 m. na płaszcz po 130 cm. szer. i na bluzeczkę 1,50 m. 80 cm. szer.

S 26501. Popielata sukienka wełniana mocno opięta. Oryginalna jest pelerynka zapinana na rękawach. Miłe i wdzięczne przybranie daje nam biały jedwabny ryp. Potrzeba ok. 2,70 m. materiału 130 cm. szer.

Nowa metoda leczenia... zazdrości

Lekarz paryski dr. Dumoulin leczy „chorych“ djeta i filozofją

Lekarz paryski, dr. Dumoulin, studjuje od dłuższego już czasu kwestję zazdrości nie tylko teoretycznie, ale i praktycznie, jako przejaw chorobowy. Dr. Dumoulin twierdzi, że zazdrość pozostaje w ścisłym związku z temperamentem danego osobnika i w nim czerpie swoją siłę. Temperament zaś — zdaniem Dumoulina — może być normowany przez lekarza.

Widocznie w Paryżu choroba zazdrości musi być bardzo rozpowszechniona, a system leczniczy dr. Dumoulin'a przypada do gustu pacjentom, skoro w poczekalni lekarza jest zawsze pełno „chorych“ obojga płci. Jak leczy się zazdrość według nowej metody? Dr. Dumoulin koi napady zazdrości i usuwa je — jak twierdzi — zapomocą diety. Zazdrośćnik pozbawiony zostaje przede wszystkim przyjemności kieliszkowych, nie wolno mu używać alkoholu, wina, likierów; dalej zabrania mu się palić cygara, papierosy; prohibicją zostaje obłożona kawa, herbata.

Natomiast: zaleca swoim pacjentom dr.

Dumoulin dietę bezmięsną, potrawy bez ostrych przypraw, mleko, wodę. Człowiek chorujący na zazdrość musi weznie wstać, wypić na czczo szklanek zimnej wody, poczem udać się na półgodzinny spacer. Ale to jeszcze nie koniec. Aby zaabsorbować myśli chorych, odciągnąć ich od przedmiotu zazdrości, radzi gorąco dr. Dumoulin zajęcie się naukami abstrakcyjnymi: teologią, matematyką, filozofją. Nie wyklucza, na nocie, sportów.

Jeśli, jak twierdzą pacjenci uzdrawiacza zazdrości, uczucie to przestaje ich męczyć, jeśli istotnie zazdrość wygaśnie dzięki metodzie leczniczej lekarza paryskiego, smutnie przedstawiać się będzie los literatury i twórczości scenicznej. Odpadnie jeden z żywojących tematów. Otello np. stanie się zupełnie nieaktualny jako typ. Biedny człowiek — gdyby był stosował metodę zbawczą dr. Dumoulin'a nie zamordowałby Desdemony, a Szekspir nie napisałby swego dramatu.

Kto się spóźnił

z odnowieniem przedpłaty u listowych

zechce uiszczyć abonament w najbliższym urzędzie wzgl. agencji poczt.

Hieroglify Majów będą odcyfrowane

Jedna z amerykańskich agencji prasowych donosi, iż nieoczekiwany zupełnie przypadek doprowadził uczonych na sposób odczytania hieroglifów Majów, pokrywających liczne kolumny i płaskorzeźby, znajdujące się w starożytnych ruinach Ameryki środkowej. Jak wiadomo, hieroglifów tych dotąd nie było można odczytać.

Prof. William Gates, docent uniwersytetu Hopkinsa w Baltymore, znający wszystkie narzecza Majów, które utrzymały się dziś jeszcze w formie szczątkowej w niektórych okolicach Ameryki Środkowej, znalazł

książeczkę, wydaną w końcu 16-go wieku przez jednego z Hiszpanów żyjących w Yucatan. W książeczce tej podano kilkadziesiąt zgłosek, wyrazów i około 40 zdań w formie hieroglifów. Autor dzieła podał jednocześnie fonetykę poszczególnych wyrazów i ich tłumaczenie w języku hiszpańskim.

W amerykańskich kołach naukowych przypisują odkryciu prof. William Gatesa takie samo znaczenie, jakie posiadało odkrycie Champolliona dla odcyfrowania pisma staroegipskiego.

Ameryka bez nafty

W amerykańskich kołach rządowych i przemysłowych przyjęto z pewnym zaniepokojeniem opublikowane niedawno dane statystyczne, które wykazują szybkie zmniejszanie się źródeł ropy naftowej w Ameryce, stawiając pod znakiem zapytania dostawę materiału pędnego dla przemysłu, a w pierwszym rzędzie dla floty Stanów Zjedn.

Jeden z wybitnych przemysłowców naftowych zapytany o przyczynę tego niepokojącego zjawiska oświadczył, iż wywołane ono zostało rabunkową gospodarką amerykańskich baronów naftowych, którzy w pogoni za szybkim zapomnieli o znaczeniu i roli amerykańskiego przemysłu naftowego dla

bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych.

W roku 1940 zapasy ropy naftowej będą w Stanach Zjedn. tak dalece wyczerpane, że znaczną część swego zapotrzebowania benzyny, smarów i materiałów pędnych rynek amerykański pokrywać będzie musiał zagranicą.

1.500 strzałów na minutę Elektryczny karabin maszynowy

Żołnierz angielski nazwiskiem Bagnall, b. elektrotechnik, wynalazł elektryczny karabin maszynowy, który może dać w minutę 1.500 strzałów.

KRÓTKA DEMONSTRACJA PRZEKONA KAŻDEGO,

że nawet jednoobwodowy, lecz oryginalny Philips posiada zalety wysokiej klasy odbiorników!

PHILIPS JUNIOR NA RATY PO 20 ZŁ. MIESIĘCZNIE

Do POLSKICH ZAKŁADÓW PHILIPS S. A. WARSZAWA, KAROLKOWA 38/44.

PROSZĘ O BEZPŁATNE PRZYSŁANIE PROSPEKTU O ODBIORNIKU „PHILIPS JUNIOR“

Nazwisko i Imię: _____

Adres: _____

„Elita uczniowska“ w szkołach niemieckich

Minister oświaty Rzeszy Rust wydał rozporządzenie, wprowadzające doniosłe zmiany w systemie szkół średnich. Rozporządzenie to opracowano w ścisłym kontakcie z urzędem rasowym partji narodowo - socjalistycznej.

Rozporządzenie wysuwa jako główne za-

danie szkoły średniej wychowanie elity uczniowskiej na podstawie kwalifikacji fizycznych, rasowych, charakteru oraz zdolności umysłowych. Główną wagę szkoły średnie kładą na kształcenie charakteru oraz szkolenie fizyczne.

WALTER HERRMANN

37)

(Przedruk wzbroniony,

Los szpiega

Przygody agenta tajnego wywiadu niemieckiego w Rosji, w Anglii, w Belgii i we Francji (Tłumaczył z niemieckiego Teha)

Któżby myślał, że właśnie fakty te w przyszłym moim procesie będą przeciwko mnie wyzyskane, jako obciążające.

W każdym razie udało mi się w ten sposób zadokumentować czynami rację bytu mego „kantoru“.

Tymczasem na ręce pana C. napływały liczne meldunki z subagentur, co było nieomylnym znakiem, że przyjaciel mój zakomunikował podagentom moje rozkazy i surowo przestrzegał ich wykonania. Raporty te w formie już opracowanej starannie ukryte wewnątrz zapasowych opon przewoziłem ja sam do Metz i Strasburga. Funkcjonariusze obu posterunków granicznych znali mnie dobrze i dobrze wiedzieli, że nigdy nie zapomnę przywieźć im jakiejś drobnej pamiątki.

Pewnego dnia wypadło mi znów jechać do Metz, tym razem przez Vionville — Reconville. Kiedym przejeżdżał wązki parów na przedpolu portu St. Quentin w pobliżu Roserieulles, spotkałem człowieka w długiej niebieskiej płóciennej bluzie, jaka noszą francu-

scy chłopcy i pastuchy. Zmuszony byłem do zwolnienia biegu. Kiedy po chwili chciałem przyspieszyć, wzrok mój padł przypadkowo na twarz tego mężczyzny.

Verflixt! — czyż to możliwe? Wszak to twarz znajoma! przebiegło mi momentalnie przez głowę. Głupstwo! to tylko uderzające podobieństwo.

Twarz ta jednak wyobraźnię mą wciąż prześladowała i myśli moje krążyły koło człowieka w niebieskiej bluzie. Załazek podejrzeń, powstały w mej głowie, w miarę zbliżenia się do Metz wzrastał, aż utwierdził mnie w mem przekonaniu.

— A jednak to on — to musi być nikt inny, tylko on. Powiedziałem zagnę sam do siebie.

Korzystając z szerszego miejsca na pierwszym dróg zostaję, maszynę zawróciłem i powróciłem na przód.

Zaledwie przejechałem kilka stajni, kiedy natknąłem się na kaprała, który wyszedł na szosę ścieżką, prowadzącą z fortu St. Quentin. Zatrzymałem się i zażądałem, żeby udał się ze mną i ujął idącego drogą człowieka, bo to jest szpieg. Kaprał jednak odmówił mi tego, gdyż nie miał na to rozkazu.

— Więc ja wam daję rozkaz, odrzekłem: a jeśli odmówicie, zamelduję o tem w dowództwie korpusu. Jeśli ten człowiek ujdzie, cała odpowiedzialność spadnie na was i sąd wojenny pewny.

I objaśniłem go „Biegnijcie za mną, pojedę na przód i zatrzymam go“.

To powiedziałem, jak wicher popędziłem przed siebie, żeby mi tamten nie zginął z oczu, zбочywszy z drogi. Ale go wkrótce dostrzegłem w pewnej odległości przed sobą. Zawyla syrena — przeleciałem koło niego, jak huragan. „Handlarz bydła“ odwrócił się przerażony, jakby mu szatan spadł na kark.

Przeszyłem go wzrokiem. Tak. Nie omyliłem się:

— Poczekaj bratku! Nauczę cię ja moresu! Za długo byłeś „handlarzem bydła“.

Tak pomyślałem, hamując mój samochód i zatrzymując go w poprzek drogi, żeby mój „Urian“ nie mógł go wyminać i rad nie rad musiał się zatrzymać.

Gdy tylko zbliżył się do mego wozu, krzyknąłem nań zgóry:

— Co tu robicie?

Odpowiedział drwiąco:

— Jak widzicie: Jestem handlarzem była i szukam sztuk na ubój. Ale co to pana obchodzi. Jakiem prawem pan się pyta?

Spojrzał na mnie wzrokiem, w którym zauważyłem niepewność, pomimo, że starał się ją zamaskować.

Tymczasem nadbiegł ów kaprał i zabrał go — majora Renarda — jak to było jego służobym obowiązkiem, nakazującym zatrzymywać wszystkie podejrzane osoby, spotkane w obrębie pasa fortecznego.

Powoli i ja pojechałem do fortu i kazalem się zameldować komendantowi, którego dobrze znałem.

Podczas przesłuchiwania Renard upierał się długo przy twierdzeniu, że jest handlarzem bydła. Wtedy poddano go rewizji osobistej. W ubraniu zwierchniem nie obciążającego nie znaleziono, ale gdy przy dalszym badaniu kazano mu zdjąć koszulę, w ukrytej potajemnie kieszonec znaleziono kartkę cieniutkiego papieru, zarysowaną całym labiryntem różnych kresiek, znaków i cyfr, nadto starannie wypracowaną miniaturową mapkę.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

Kto z kupców i przemysłowców

ma obowiązek przedstawiania inwentarzy i bilansów sądowi rejestrowemu?

Zgodnie z przepisami nowego kodeksu handlowego, kupiec rejestrowy jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrotowego przedstawić sądowi rejestrowemu inwentarz i bilans, sporządzone na koniec roku obrotowego, wzgl. operacyjnego.

Ponieważ termin do składania tych dokumentów upływa w dniu 1-go kwietnia, przeto najwyższy czas, aby zastanowić się nad tem, kto jest obowiązany do składania sądowi rejestrowemu inwentarzy i bilansów, wzgl. kto jest kupcem rejestrowym.

W rozumieniu Art. 4 § 1 kodeksu handlowego kupiec, który prowadzi przedsiębiorstwo w większym rozmiarze, jest kupcem rejestrowym.

Zachodzi więc pytanie, jakie przedsiębiorstwa zarobkowe należy zaliczyć do przedsiębiorstw prowadzonych w większym rozmiarze? Zagadnienie to rozstrzyga rozporządzenie wykonawcze Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 2 lipca 1934 r. które brzmi dosłownie:

§ 1. Za przedsiębiorstwa zarobkowe, prowadzone w większym rozmiarze, uważa się:

a) przedsiębiorstwa zarobkowe, które w myśl ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 17 poz. 110) zostały zaliczone do przedsiębiorstw handlowych kategorii I, oraz te z przedsiębiorstw zarobkowych, zaliczonych w myśl rzeczonyj ustawy do przedsiębiorstw handlowych kategorii II, których obrót, ustalony ostatniem prawomocnem orzeczeniem władzy skarbowej, przewyższa kwotę zł. 100.000.— w stosunku rocznym;

b) przedsiębiorstwa zarobkowe, które w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym zaliczone zostały do przedsiębiorstw przemysłowych kategorii I—V, a jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa uboczne, związane z gospodarstwem rolnem, — do przedsiębiorstw przemysłowych kategorii I—V, jeżeli te przedsiębiorstwa uboczne przetwarzają ponad 50 proc. produktów, nie pochodzących z gospodarstw rolnych, należących do właściciela przedsiębiorstwa, co powinno być stwierdzone przez właściwą Izbę rolniczą za rok gospodarczy, poprzedzający zgłoszenie do rejestru handlowego;

c) wszystkie przedsiębiorstwa zarobkowe, zaliczone w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym do przedsiębiorstw przemysłowych kategorii VI—VIII, jeżeli kupcy, je prowadzący, posiadają zakłady sprzedaży artykułów własnej produkcji, prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych kategorii I—II przedsiębiorstw handlowych lub kart rejestracyjnych.

§ 2. Jeżeli przedsiębiorstwo zarobkowe z powodu zwolnienia od podatku przemysłowego nie jest zaliczone do żadnej kategorii, uważa się je za należące do tej kategorii, do której byłoby zaliczone, gdyby podlegało temu podatkowi.

Pozostaje jeszcze jedna bardzo ważna kwestja t. j. czy kupiec rejestrowy przed wejściem w życie nowego kodeksu handlowego, jest kupcem rejestrowym i czy jest obowiązany do przedstawiania sądowi rejestrowemu inwentarza i bilansu. Wszak całe kupiectwo figuruje w rejestrze handlowym, aczkolwiek obrót poszczególnych firm nie przekracza nieraz zł. 100000.— rocznie i lwią część nie prowadzi ksiąg handlowych, a tem samem nie może zadość uczynić warunkom nowego kodeksu handlowego.

Zagadnienie to również rozstrzygają przepisy, wprowadzające kodeks handlowy t. j. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 czerwca 1934 r., rozdział VII art. XXX które brzmi:

§ 1. Osoby które w chwili wejścia

w życie kodeksu handlowego były rejestrowane jako kupcy, są kupcami rejestrowymi, chociażby nie odpowiadały warunkom kodeksu handlowego.

§ 2. Osoby te mogą jednak uzyskać wykreślenie firmy, skutkiem czego przestają być kupcami rejestrowymi.

Jak z powyższego rozporządzenia wynika, kupiec, który figuruje w rejestrze handlowym — a takich jest bardzo dużo — obowiązany jest do składania w sądzie rejestrowym inwentarza i bilansu, bez względu na to, jaki osiągnął obrót w roku operacyjnym.

Nowa zamrażalnia szprotów w porcie gdyńskim

W pomieszczeniach firmy „Polonja” w Gdyni przeprowadzono w tych dniach pierwszą próbę zamrażania szprotów w nowo-kostruowanej zamrażalni. Próbie poddano 50 skrzyń szprotów świeżych, przyczem gęstość solanki wynosiła 16 stopni Beaume, temperatura solanki spływającej na ryby — 7 st. C., zaś solanki odpływającej — 6 st. C. Czas zamrażania wynosił ok. 3 godzin.

Obecnie po zmontowaniu dodatkowej pompy obiegowej uzyskała się znacznie lepsze wyniki mrożenia.

Wobec całkowitego udania się próby, „Polonja” zamierza przystąpić do zamraża-

Należy przypuszczać, że w tej sprawie sąd rejestrowy otrzyma dodatkowe instrukcje, jak w danym wypadku postąpić, gdyż nie do pomyślenia jest, aby całe kupiectwo gremjalnie wykreśliło się z rejestrów handlowych i ponosiło nowe ciężary w formie kosztów, związanych z wykreśleniem firmy z rejestru handlowego.

Dotychczas sąd rejestrowy takich dodatkowych instrukcji nie posiada, przeto obowiązują wyżej przytoczone przepisy.

E. J. Dyszer.

nia świeżych ryb morskich na wielką skalę. W dniu jutrzejszym poddanych zostanie procesowi zamrożenia solanką 1000 ctn. szprot, a w ciągu najbliższych dni jeszcze kilka tysięcy ctn. tych rybek, jak również większe ilości flader, dorszy i śledzi.

Uruchomienie zamrażalni ma tę dobrą stronę, że w sezonie połowów nadmiar złowionego towaru konserwuje się na okres późniejszy. W ten sposób ryby morskie przechowywane w chłodni w temperaturze —6 st. C. nie tracą nic na swej wartości i nadają się do konsumpcji nawet w kilka miesięcy po zamrożeniu.

Normy szacowania gruntów

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych

Minister Rolnictwa i R. R. podpisał przed kilku dniami rozporządzenie, ustalające zasady szacowania nieruchomości ziemskich, przymusowo wykupywanych przy przeprowadzaniu reformy rolnej.

Jak informuje tygodnik „Polska Gospodarcza”, nowe rozporządzenie przyjmuje zasadę szacowania dotychczasową, mianowicie dla poszczególnych okręgów ekonomicznych ustala ceny jednostkowe jednego hektara gruntów poszczególnych użytków i klas, czy ni jednak pewne zmiany zarówno w klasyfikacji, jak i w okręgach ekonomicznych, a przedewszystkiem w samej tabeli cen, a to w związku ze znaczną zmianą warunków o-

gólnogospodarczych i koniunkturalnych w stosunku do r. 1927, kiedy były ustalane dotychczasowe stawki.

Klasyfikacja gruntów, ustalona w rozporządzeniu, ma być zastosowana do wszystkich celów agrarnych, a jednocześnie identyczne przepisy klasyfikacyjne zostały przyjęte przez Radę Ministrów do odpowiedniego projektu ustaw, uchwalanego obecnie przez Izby Ustawodawcze, a dotyczącego podatku gruntowego. Ceny jednostkowe za 1 ha gruntów poszczególnych klas i użytków uległy obniżeniu — jeśli chodzi o pierwsze cztery klasy użytków rolnych oraz pierwsze trzy klasy łąk i pastwisk — o 20 do 24 proc.

Pomorscy kupcy kolonialni

powołali do życia własną organizację branżową

W niedzielę, dnia 17 bm. odbył się w Grudziądzu w sali zebrań „Piwniarni Okocimskiej” Zjazd Organizacyjny Kolonialistów Pomorza, na który to Zjazd przybyli kupcy detaliści branży spożywczo-kolonialnej, jako delegaci wysłani przez poszczególnie Koła tej branży, utworzone w międzyczasie przy Towarzystwach Kupców Samodzielnych.

Zjazd zagał prezes Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, zapoznając zebranych z najnowszymi przejawami polityki gospodarczej i omówił obszernie przebieg ostatnich obrad Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupców Polskiego w Warszawie w sprawach przymusu organizacyjnego, składów fabrycznych, interwencji w Monopolu Spirytusowym oraz sprawę ostatnich projektów rządowych w związku z likwidacją zaległości podatkowych, wreszcie nakreślił dalszą linię rozbudowy organizacyjnej Związku w kierunku wybitnie branżowym. Celem Zjazdu było właśnie ukonstytuowanie się Sekcji ogólnopomorskiej kupców detalistów branży spożywczo-kolonialnej, której pracą opierać się będzie na kolach branżowych przy poszczególnych Towarzystwach Kupców Samodzielnych.

Następnie podał do wiadomości p. kierownik Niewiakowski projekt regulaminu sekcijnego, który został przyjęty.

Po dłuższej dyskusji, w której zabierali głos pp. Okoń — Gdynia, Wolny — Grudziądz, Buda — Brodnica, Zawisławski — Toruń, Ochocki — Nowemiasto, Neumann — Tuchola, Richter — Chojnice, Bączyński — Skórcz, Deja — Brodnica, Jankowski — Lubawa i inni — wybrano przewodnictwo Sekcji w następującym składzie:

Przewodniczący — p. Bernard Kreft, Grudziądz; I zast. przewodniczącego — p. Julian Okoń, Gdynia; II zast. przewodn. — p. Karol Zawisławski, Toruń, sekretarz — p. Jerzy Ochocki, Nowemiasto, skarbnik — p. Franciszek Wolny, Grudziądz; referent handlu zewnętrznego — p. Stanisław Rotkiewicz, Gdynia, referent handlu wewnętrznego — p. Alfons Taistra, Grudziądz, ławnicy — pp. Franciszek Deja, Brodnica, Błoński —

Tczew, M. Kwasięgroch — Chojnice, Józef Karwik, Tuchola.

Referat branżowy pt. „Przydział pomarańcz a rynek podaży” wygłosił p. Antoni Górski. Nad referatem wywiałą się żywa dyskusja, w konkluzji której zapadła uchwała, aby celem sprawiedliwego przydziału pomarańcz zwrócić się z wnioskiem specjalnym do Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni z propozycją zaakceptowania stałego przedstawicielstwa Sekcji przy przydziale pomarańcz, w osobach wiceprzewodniczącego Sekcji p. Okonia z Gdyni i referenta dla spraw zewnętrznych Sekcji p. Rotkiewicza z Gdyni.

Prawidłowe trawienie i zdrową krew osiąga się przez codzienne używanie po pół szklanki naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa. Zalecana przez lekarzy.

Giełdy

BYDGOSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA

z dnia 25 marca 1935 r.

Zyto 13,50—14; pszenica standardowa 14,50—15; jęczmień: browar. 19,50—20,25; jednolity 17,50—18; zbiorowy 16,50—17,25; owies 14,25—14,75; mąka żytnia gat.: IA 0—55 proc. wł. w. 21,50—22; IB 0—65 proc. wł. w. 20—20,50; II 55—70 proc. wł. w. 15—15,50; razowa 0—85 procentowa wł. w. 16—18,50; poślednia pon. 70 proc. wł. w. 12,50—13; mąka pszenna gat.: IA 0—20 proc. wł. w. 27—29; IB 0—45 proc. wł. w. 25,25—26,25; IC 0—55 proc. wł. w. 24,50—25,50; ID 0—60 proc. wł. w. 23,50—24,50; IE 0—65 proc. wł. w. 22,50—23,50; IIA 20—55 proc. wł. w. 20,50—21,50; IIB 20—65 proc. wł. w. 20—21; IID 45 do 65 proc. wł. w. 19—20; IIF 55—65 proc. wł. w. 14,50—15; IIIA 65—70 proc. wł. w. 18,50—14,50; IIIB 70—75 proc. wł. w. 11,50—12; razowa 0—95 proc. wł. w. 16—16,50; otręby żytnie wymiał standard. 10,50—11; otręby pszenne: miakie stand. 10,50—11; średnie stand. 10,50—11; grube 11,25—11,75; jęczmień 11—12; rzepak zimowy bez worka 40—42; rzepak zimowy bez worka 26—37; mak niebieski 36 do 39; gorczyca 35—39; siemię lniane 45—47; peluska 29—32; wyka 31—33; seradela 18—14,50; groch: polny 28—32; Wiktorja 37—42; Folgera 27—32; tymotka 50—60; lubin: niebieski 9,75—10,50; żółty 12—13; rajgras angielski 100—120; konieczyna: żółta, odłuszczona 68—80; biała 75—110; czerwona surowa 90—110; czerwona czyszczona 120—140; szwedzka 210—250; ziemiaki: jadalne pomorskie 4—4,50; fabryczne za kg% 0,13; plaki ziemniaczane 11—11,50; makuch: lniany 18,25—18,75; rzepakowy 13—13,50; słonecznikowy 17,50—19; kokosowy 15—16; wytoki suszone 8—9; słoma: żytnia luzem 3,25—3,75; żytnia prasowana 3,50—4; siano nadnoctkie luzem 8—9; śrut soja 19,50—20.

POZNANSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

z dnia 25 marca 1935 r.

Notowania bez zmian. Ogólne usposobienie spokojne.

GDANSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

z dnia 26. 3. 1935 r.

Ostatnie notowania gdańskiej giełdy zbożowej: pszenica 123 funt. kons. 9,90—10,10; żyto 120 funt. eksp. 9,75; żyto 120 funt. kons. 9,75; jęczmień I w jakości eksp. 11,30—11,85; jęczmień średni w/g próby 10,70—10,85; jęczmień 114/115 funt. eksp. 10,25; owies eksp. 8,40—10,00; otręby żytnie 6,25—6,50; otręby pszenne 7,00—7,25.

Notowania powyższe rozumieją się w guldenach gdańskich za 100 kilo. Tendencja: spokojna.

GDANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

z dnia 26 marca 1935 r.

Na wczorajszej giełdzie pieniężnej notowano: złoty 57,70—57,82; dolar 3,05—3,07; marka niemiecka 111,50—113,50.

Za dewizy płacono: Warszawa 57,70—57,82; Berlin 122,88—123,28; Nowy Jork 3,0600—3,0660; Londyn 14,69—14,62.

Notowania powyższe rozumieją się w guldenach gdańskich. Tendencja: stała.

FIRMA ST. SZUKALSKI, BYDGOSZCZ

notowała w ostatnich dniach za 100 kg złotych: konieczyna: czerwona 110—140; biała 60—90; szwedzka 200—240; żółta w łuskach 35—40; żółta odłuszczona 65—70; przelot 70—80; inkarnatka 140—150; rajgras angielski 100—110; tymotka 35—40; seradela 10—12; wyka łatowa 30—32; peluska 31—33; groch: Wiktorja 38—41; zielony 30—33; polny 28—30; rzepak zimowy 38—40; rzepak letni 38—40; siemię: lniane 42—46; mak: niebieski 88—88; biały 60—60; tataraka 22—26; lubin: żółty 10—11; niebieski 9—10; gorczyca 41—43.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

z dnia 25 marca 1935 r.

Dewizy
Belgia 119,20, 119,51, 118,89; Berlin 212,70; 218,70
211,70; Holandia 358,50, 359,40, 357,80; Kopenhaga 113,35, 113,90, 112,80; Londyn 25,39, 25,52, 25,26; Nowy Jork telegr. 5,311/2, 5,341/2, 5,281/2; Paryż 34,981/2, 35,07, 34,90; Praga 22,15, 22,20, 22,10; Sztokholm 131,00, 131,65, 130,85; Szwajcaria 171,65, 172,11, 171,25; Włochy 42,82, 42,94, 42,70.
Tendencja: niejednolita.

Akcje

Bank Polski 38,50; Węgry 14—13,75; Lódź 11,10; Ostrowiec 22,25—22,50; Starachowice 17,25—17,50; Haberbusch 46.

Tendencja: przeważnie słabsza.

Papier wartościowe

3 proc. poź. budowlana 46,25; 4 proc. poź. inwest. 112,50—112; 4 proc. poź. inwest. seryjna 115,75; 5 proc. poź. konwersyjna 65,75—69,00; 5 proc. poź. kolejowa 63; 6% poź. dolarowa 75,50; 4 proc. poź. premj. dol. 52—53,25; 7 proc. poź. stabiliz. 70,25—71,25; drobne 71,13; 8 proc. l. z. T. Kr. Przem. Pol. 88,50; 8 proc. l. z. ziemskie dol. 60; 4 proc. l. z. ziemskie 47,50—47,75; 4 1/2 proc. l. z. ziemskie 52,25 do 52; 5 proc. l. z. m. Warszawy 1933 r. 60,50—60,50; 5 proc. l. z. Łodzi 1933 r. 53—53,25; 10 proc. l. z. Siedlec 5% 1933 r. 40; 6 proc. obl. Warszawy 1926 r. VI em. 68,10; 6 proc. obl. Warszawy 1926 r. VIII i IX em. 66,50.

Tendencja: dla pożyczek i dla listów przeważnie słabsza.

Wiadomości gospodarcze

Krajowe

WZROST ZAPASU ZŁOTA

W ciągu drugiej dekady marca zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 0,3 milj. zł. do 506,4 milj. zł., a stan pieniędzy zagranicznych i dewiz — o 0,5 milj. zł. do 15,1 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu wzrósł o 5,2 milj. zł. do 45,3 milj. zł. Obieg biletów bankowych spadł o 28,3 milj. do 906,3 milj. zł. Pokrycie złotem wzrosło z 48,64 do 49,59 proc. i przekracza normę statutową o 19,59 punktów.

NOWE PREMJOVANE KSIAŻECZKI OSZCZĘDNOŚCIOWE PKO.

PKO. wypuszcza z dniem 1 kwietnia br. III serję premjowanych książeczek oszczędnościowych, które odznaczają się tem, że prócz kwoty zł. 1000, wypłacanej właścicielowi książeczki po upływie 9 i pół lat oraz po wniesieniu należnych wkładek, książeczka bierze udział w ciągnięciu i może wygrać premję, a w razie otrzymania premji, nie traci swej wartości lecz bierze udział w następnych ciągnięciach.

Wkładka kwartalna wynosi 24 zł. i może być wpłacana miesięcznie po zł. 8, przyczem należność za cały kwartał musi być uiszczona najpóźniej do dnia 2 miesiąca w którym

następuje ciągnięcie. Ciągnięcia odbywać się będą co kwartał, w dniu 30 stycznia, 30 kwietnia, 30 lipca i 30 października każdego roku. Pierwsze ciągnięcie nastąpi w dniu 30 lipca br.

Każda książeczka, na którą wniesiono przypadające wkładki, bierze udział w losowaniu i może wygrać jedną z premji po zł. 1000, 500, 250 lub 100.

WZROST WYWOZU NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW POLSKICH.

Wywóz nasz osiągnął w ciągu dwóch pierwszych miesięcy, rb. kwotę 146,8 milj. zł., t. zn. o 3 miliony zł. mniej, niż w podobnym okresie roku ubiegłego.

W porównaniu jednakże z tym okresem zaznaczyła się w roku bieżącym zwyżka wywozu niektórych artykułów. Do rzędu ich należą: żyto, jęczmień, owies, mąka pszenna, trzoda chlewna, mięso świeże mrożone i solone, sery, benzol, nafta, otręby i makuchy, karbid, przędza bawełniana, len i odpadki, bielizna i odzież, fryzy dębowe, podkłady kolejowe, deszczulki posadzkowe, forniry i dykty, książki, drut żelazny i stalowy, oraz biała cynkowa. Wywóz tych wszystkich artykułów wzrósł pod względem wartości w porównaniu z dwoma pierwszymi miesiącami roku ubiegłego.

Na ziemiach Pomorza

Echa obchodów 19 marca na Pomorzu

O głębokiej przemianie nastrojów ludności Pomorza świadczą uroczyste obchody imienia Marszałka Piłsudskiego, jakie w tym dniu 19 marca odbyły się nie tylko w miastach i miasteczkach, ale i po wszystkich niemal wioskach.

Leżą przed nami liczne korespondencje z opisami obchodów imiennych; organizatorzy włożyli w nie wiele pracy i starań i słusznie pragnęli, aby hołd złożono dostojnemu Solenizantowi znalazł echo na łamach prasy. To też bardzo nam przykro, że życzeniem ich nie możemy uczynić zadość, część winy ponoszą jednak nasi przygodni informatorzy, którzy zapominają, że sprawozdanie takie wysłać należy najpóźniej w dzień po uroczystości.

Zwłaszcza teraz, gdy zaczynają znów napływać opisy manifestacji z racji uchwalenia Konstytucji, nie chcąc pisma naszego zamieniać w rodzaj „biuletynu uroczystościowego” musimy ograniczyć się do krótkich wzmianek o tych obchodach imiennych, których opisy nadeszły z opóźnieniem.

STAROGARD.

Uroczystości imiennowe poprzedził capstrzyk. Nazajutrz po mszy św. w kaplicy wojskowej odbyła się defilada z udziałem wojska, oddziałów strzeleckich i innych organizacji PW, a następnie wręczenie p. staroście dr. Cichońskiemu deklaracji pieniężnych społeczeństwa powiatu starogardzkiego na hydroplan im. Marszałka Piłsudskiego. Ogółem zebrano w powiecie 5.801,26 zł. Wieczorem odbyła się wspaniała akademja zorganizowana przez Dowództwo 2 pułku szwoleżerów.

W Barłocinie (pow. starogardzki) odbył się w dniu 18 bm. pochód przez wieś, a na-

stępnie uroczysta akademja. Na samolot deklarowano 75 zł. W odprawionym nazajutrz uroczystym nabożeństwie brały udział szkoły i wszystkie organizacje.

W POWIECIE CHELMIŃSKIM.

W Robakowie, które w zbiorce na samolot zajęło pierwsze miejsce w powiecie odbyła się uroczysta akademja przy tłumnym udziale mieszkańców.

W POWIECIE TUCHOŁSKIM.

W gminie zbiorowej Gostyczyn po nabożeństwie, w którym brały udział wszystkie organizacje, odbyła się defilada a wieczorem uroczysta akademja.

W POWIECIE TORUNSKIM.

W Kończewicach odbył się imponujący pochód w przeddzień imienia, nazajutrz organizacje udały się z orkiestrą do Chelmy, gdzie brały udział w ogólnych uroczystościach.

W Rubinkowie 18 bm. odbył się wieczorem pochód przy blasku pochodni a nazajutrz uroczysta akademja w szkole.

W POWIECIE ŚWIECKIM.

We wiosce Wierzychytleń odbył się uroczysty poranek w szkole dla dziewcząt a po południu uroczysta akademja przy licznych udziałach publiczności.

W POWIECIE KARTUSKIM.

Powiat kartuski uroczysto obchodził dzień imienia Marszałka Piłsudskiego. Nabożeństwo, pochody, akademje — oto główne punkty programu. Udział ludności dochodził miejscami do 550 osób. Specjalnie wyróżniły się następujące wioski: Sierakowice, Chmielno, Sulczyno, Brodnica L., Żukowo, Niestępowo, Firoga, Pomieczyno, Prządowo, Goręczyno, Gowidlino, Kamienicy Król., Stężyca, Mściszewice, uroczystości odbywały się wszelako prawie we wszystkich parafjach powiatu.

Obywatele Gdańszczanie!

W dniu 7 kwietnia br. odbędą się w Gdańsku wybory do Sejmu Gdańskiego, w których głosować będą również obywatele gdańscy, mieszkający stale w Polsce. Obowiązkiem każdego Polaka-Gdańszczanina jest zadokumentowanie przed światłem polskości Gdańska przez udział w głosowaniu.

Obywatele gdańscy, mieszkający w Polsce przysyłają do policii gdańskiej wyciągi z ksiąg ludności obecnego miejsca zamieszkania. Na podstawie tego wyciągu obywatel gdański otrzymuje z prezydium policii gdańskiej kartę wy-

borczą. Głosować mogą również osoby nie zameldowane stale na lądzie j. np. załogi statków morskich i rzecznych.

Polacy-Gdańszczanie, którzy do 5 kwietnia br. podadzą swój adres do Związku Polaków w Gdańsku, am Olivaertor 2/4 otrzymają odwrotną pocztą bezpłatny bilet na przejazd koleją do Gdańska i z powrotem.

Po wszelkie informacje, dotyczące się nadchodzących wyborów do Sejmu Gdańskiego w dniu 7 kwietnia br. — zgłaszać się należy do Związku Polaków w Gdańsku, Am Olivaertor 2/4.

Manifestacje powiatu lubawskiego z okazji uchwalenia nowej Konstytucji

Z okazji uchwalenia nowej Konstytucji jak na terenie całego kraju, tak i na terenie powiatu lubawskiego odbyły się liczne obchody i manifestacje.

NOWEMIASTO.

Od rana miasto przybrane flagami narodowymi: o godz. 10,30 odbyło się w kościele parafjalnym nabożeństwo z udziałem przedstawicieli władz i urzędów zakończone uroczystym „Te Deum” oraz modlami za pomyślność Polski. Nabożeństwo odprawił ks. radca Pape. Po nabożeństwie odbyła się wspaniała manifestacja na rynku: z przygotowanej trybuny przemawiali p. dyr. gimnazjum dr. Komassa oraz p. wiceburmistrz Nowaczyk. Uchwaloną rezolucję złożono na ręce obecnego Starosty Powiatowego dr. Tomczyńskiego, który w krótkim przemówieniu uwytkł znaczenie i doniosłość chwili.

Następnie sformował się pochód, który przy dźwiękach orkiestry strzeleckiej przeszedł pod płaskorzeźbę Marszałka Piłsudskiego, umieszczoną na gmachu gimnazjum,

aby tam jeszcze oddać hołd i cześć Temu, który stale czuwał nad tem, aby nowa Konstytucja stała się źródłem potęgi Państwa i dobra jego obywateli.

Przez cały czas wznoszono entuzjastyczne okrzyki na cześć Najjaśniejszej Rzplitej, Pana Prezydenta, Pana Marszałka Piłsudskiego, oraz na cześć nowej Konstytucji i jej twórców.

LUBAWA

W Lubawie również w dniu 24 marca panował uroczysty i podniosły nastrój. Uroczyste nabożeństwo z udziałem przedstawicieli władz odprawił ks. prałat Kasyna. Nabożeństwo zakończył ks. prałat również wzmianką o Konstytucji i modlami za pomyślność Polski. Po nabożeństwie odbyła się manifestacja na rynku, w czasie której podniosło przemówienie wygłosił p. kierownik szkoły powszechnej Narloch.

Manifestację zakończono okrzykami na cześć Najjaśniejszej Rzplitej, nowej Konstytucji i Jej twórców. Następnie sformował się pochód, który przeszedł ulicami miasta i rozwiązał się na terenie gimnazjum.

5000 ha wód w pow. kościerskim zostanie zagospodarowanych

Utworzenie sekcji rybackiej P. T. R. w Kościerzynie

Staraniem Powiatowego Towarzystwa Rolniczego w Kościerzynie odbyło się zebranie konstytucyjne, celem utworzenia sekcji rybackiej, która by zajęła się racjonalną gospodarką rybna w tej części Kaszub.

Jak wiadomo, powiat kościerski posiada 5000 ha wód w przeważnej części należące

niezagospodarowanych, tak, iż zaszła konieczność racjonalnego wykorzystania tych naturalnych bogactw. Sekcja rybacka na pow. kościerski zajmie się przede wszystkim zarybieniem jezior oraz obroną interesów rybaków.

Katastrofa samochodowa pod Gruczmem

Ojciec zmarł — córka ciężko ranna

Właściciel zakładów ogrodniczych Willy Jesse z Świecia wybrał się samochodem do Bydgoszczy. Towarzyszyli mu syn i córka, a kierował samochodem Gerhard Werner.

Nagle, w pobliżu miejscowości Gruczno, z niewiadomych przyczyn, wysadziły dętki przedniego i tylnego koła prawej strony auta i samochód całą siłą wpadł na przydrożne drzewo, przy czym karoserja oderwała się od podwozia. Jesse i córka jego Elsa doznali po-

ważnych okaleczeń.

Na miejsce wypadku przybył niebawem lekarz dr. Studziński z Wądoła. Jednak Jesse zmarł już w godzinę po wypadku. Syn jego i szofer wyszli z katastrofy cało.

Zwłoki ofiary tragicznego wypadku przewieziono do Świecia, gdzie wieść o katastrofie wywołała duże współczucie, bowiem Jesse znany był wśród całego społeczeństwa świeckiego i lubiany dla swego prawego charakteru.

Nowy statek „Zegluga Polskiej” „Puck” przybędzie w przyszłym tygodniu do Gdyni

Dn. 23 bm. po przeprowadzeniu udanej próby został przejęty od stoczni angielskiej w New Castle of Tyne nowy statek „Puck”, zamówiony dla „Zegluga Polskiej” w Gdyni. Statek przybędzie do portu gdańskiego już w przyszłym tygodniu i zostanie niezwłocznie uruchomiony na linii Gdynia — Gdańsk — Rotterdam.

Stan wody w Wiśle

Poziom wody w Wiśle i jej dorzeczu wynosił w dniu 25 marca o godz. 7 rano:

W Krakowie (—2,06) —1,85; w Nowym Sączu (Dunajec) (1,54) 1,55; w Przemyślu (San) (—0,64) —0,50; w Zawichoście (2,06) 2,17; w Warszawie (1,83) 1,92; w Wyszkowie (Bug) (1,60) 1,60; w Pułtusk (Narew) (1,55) 1,52; w Płocku (1,84) 1,86; w Toruniu (2,21) 2,21; w Fordonie (2,25) 2,21; w Chełmnie (1,98) 2,00; w Grudziądzu (2,30) 2,31; w Korzeniowie (2,42) 2,46; w Pielku (1,92) 1,96; w Tczewie (2,06) 2,10; w Einlage (2,38) 2,52; w Schiewenhorst (2,44) 2,62.

W nawiasach podajemy stan wody z poprzedniego dnia.

Temperatura wody wynosiła o godz. 7-jej rano w dniu 4 bm. 5,4 st. C., a w dniu 25 bm. 5,6 st. C.

Temperatura powietrza wynosiła w dniu 24 bm. o godz. 7-jej rano + 6 st. C., a w dniu 25 bm. o tej samej godzinie + 4 st. C.

Kierunek wiatru: północno - wschodni.

SILVA RERUM

zebrał i zestawil Bolesław Busiakiewicz
KALENDARZYK HISTORYCZNY.
Co się kiedy i gdzie wydarzyło?

24 marca

- 1494 Urodził się w Glauchau w Saksonji znakomity lekarz i mineralog Jerzy Agricola (właściwe nazwisko Bauer), twórca naukowej mineralogji.
- 1603 Umarła w 70 roku życia królowa angielska — Elżbieta.
- 1615 Hetman Karol Chodkiewicz zwycięża wojska moskiewskie pod Smoleńskiem.
- 1644 Umarła w Wilnie królowa Cecylja Renata, żona Władysława IV. Zyla lat 33; pochowana w Krakowie.
- 1784 Umarł komedjopisarz polski XVIII stulecia, ex-Jezuita Franciszek Bohomolec, założyciel czasopisma „Monitor”; wspólnie z Wojciechem Bogusławskim napisał libretto pierwszej polskiej opery p. t. „Nędza uszczęśliwiona”.
- 1794 Uroczysta przysięga Tadeusza Kościuszki na rynku w Krakowie.
- 1822 Urodził się w Paryżu poeta francuski Henry Murger, autor „Cyganerii” (La Bohème).
- 1834 Urodził się w Londynie poeta angielski William Morris, prerafaelita.
- 1844 Umarł w Kopenhadze znakomity rzeźbiarz duński Bertel Thorwaldsen, zwany „Fidjaszem Północy”. Jest on twórcą m. in. dwóch wspaniałych pomników, znajdujących się w Polsce (w Warszawie), mianowicie: ks. Józefa Poniatowskiego i Mikołaja Kopernika, a także wykutego przez Laboureaux’a a znajdującego się w katedrze warszawskiej pomnika Stanisława Małachowskiego.
- 1882 Umarł w Cambridge poeta amerykański Henry Wadsworth Longfellow, autor głośnego „Hyperiona”.
- 1892 Urodził się w Dublinie (Irlandja) znakomity reżyser filmowy Rex Ingram, ożeniony z gwiazdą ekranu Alice Terry.
- 1897 Urodził się popularny atleta polski (w r. 1934 zmarły) Teodor Szekker, autor ciekawej dla sportowców pracy p. t. „W podwójnym nelsonie”.
- 1905 Umarł w Amiens francuski twórca powieści fantastycznych Jules Verne.

Delegat angielskiego Urzędu Rybackiego w Gdyni

Przedwczoraj przybył do Gdyni delegat angielskiego Urzędu Rybackiego z Lowestoft p. Atinxon, który z wielkim zainteresowaniem zwiadał nasz port rybacki. Po zapoznaniu się z całym portem gdyńskim p. Atinxon, wyraził nadzieję na dalszy rozwój importu solonych śledzi solonych przez Gdynię, zwłaszcza po uruchomieniu chłodni śledziowej.

Jak pracuje PWK na Kaszubach?

W związku z artykułem naszym pod powyższym tytułem w numerze z dnia 14 bm. sprostować musimy kilka podanych tam szczegółów:

1) Prezeską Kartuskiego Koła P. W. K. jest p. starościna Halina Czarnecka. 2) Był to kurs nie tylko administracji wiejskiej, ale i wojskowej. 3) P. prof. Klemensiewiczówna udziału w pracy instruktorskiej kursu nie brała.

Kiedy ustana te szykany?

W ub. tygodniu nie przeprowadzono przez granicę partji śledzi solonych i oclonych, wysłanych z Gdyni do Gdańska. Jako powód podano brak zezwolenia od gdańskiej „Fischzentrali”. Ponieważ owa Fischzentrala nie posiada żadnych uprawnień do regulowania obrotu śledzi solonych importowanych, przeto wypadek ten zaliczyć można do dalszych szykan granicznych. Należy podkreślić że przywóz takich śledzi z Gdańska do Gdyni odbywa się bez przeszkód.

Łososie na wybrzeżu

Rybacy helscy oraz całego wybrzeża polskiego weszli obecnie w stadium połowów wiosennych najcenniejszej ryby Bałtyku — łososia.

Ponieważ minął obecnie okres tarła, ryby te prą ku brzegom w drodze do rzek, to też przy sprzyjających warunkach atmosferycznych rybacy, łowiący niewodami przybrzeżnymi, mają możliwość chwycić w odległości kilkunastu metrów od brzegu przeważnie drobne gatunki łososi, t. zw. mielnice. Połowy odbywają się nie tylko u brzegów otwartego Bałtyku, lecz również i w zatoce Puckiej. Rybacy twierdzą, że dobre połowy łososi na wiosnę zdarzają się mniej więcej tylko co 10 lat i zwykle bywają lepsze po zimach surowych.

Dzięk

w Toruniu

wtorek
26
marca

Kalendarzyk rzym.-kat.

Wtorek: Teodora — Środa: Jana Dam. Dk.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY w dniu 26 marca.

Przeważnie pochmurno i deszcze. Rannym miejscami mgły. Lekkie ocieplenie. Umiarkowane wiatry z kierunków zachodnich.

NOCNY DYŻUR APTEK

Dziś i jutro dyżurują w śródmieściu Apteka Centralna, ul. Chelmińska; na Bydgoskim Przedm. — Apteka św. Anny; ul. Mickiewicza 98 (od godziny 22 do rana); na Mokrem — Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki (od godz. 22 do rana).

TEATR ZIEMI POMORSKIEJ

— Dziś o godz. 16 — teatr dziecięcy T. Ortyma wystawi trzy bajki dla dzieci.
— Jutro — nieczynny.

REPERTUAR KIN:

MARS: „Noc cudów” (premiera), ŚWIATOWID: „Wesoła wdówka”. LIRA: „Bal w Savoyu”. ARJA: „Śmierć odpoczywa” i „Tancerki z Buenos Aires” (premiera). CORSO: „Malibu” i „Ułani, ulani, chłopcy malowani”.

ZEBRANIA.

— Jutro o godz. 17 w lokalu przy ul. Kopernika 7 — zebranie miesięczne Związku Pań Domu.

POKAZY.

— Dziś o godz. 17 w Żeńskiej Państwowej Szkole Zawodowej przy ul. Strumykowej 4 — pokaz kulinarny.

Informator dla przyjezdnych

w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie

Dwór Artusa, tel. 19-62. Restauracja o najwykwintniejszej kuchni na Pomorzu pod kierownictwem znakomitych kucharzy wydaje na miejscu i do domu znakomite potrawy na wesela, rauty, przyjęcia. Smaczne i obfite obiady i kolacje. Sale pięknie orestaurowane na zebrań, bale i zjazdy. W obiad matine, wieczorem dancing towarzyski. Ceny przystępne.

Restauracja „Do Gracjana” ulica Szczytna róg Szerokiej tel. 1996. Polecane zdrowe domowe śniadania, obiady, kolacje znane ze swej dobroci. **Specjalność** — flaki po warszawsku, nogi, ucho, ryjki wieprzowe, kura w rosole, grochówka. Fachowo pielęgnowane piwa, skora i rzetelna obsługa, ceny niskie. — Nowocześnie urządzonej lokal.

„Alhambra”, ul. Małe Garbary 13, tel. 1078. Wykwintna restauracja, kawiarnia, dancing, kabaret artystyczny. Początek koncertu od godz. 8 wiecz. Początek występów artyst. od godz. 9 wiecz. W każdą niedzielę i święta od godz. 5—7 popoł. dancingi towarzyskie. Ceny przystępne.

Najlepsza okazja kupna:

B. Hozakowski, ul. Mostowa 28, tel. 1174 — Najlepsza i najtańsza: Herbata — Nasiona — Cebulki kwiatowe.

Schwenkgrub-Radjo, Łazienna 17, tel. 1665. Radjoodbiorniki, głośniki nowoczesnych typów, oszczędnościowe żarówki po rewelacyjnych cenach. Przyjmuje asygnowane Kredytu Kupieckiego.

Browar Okocim, reprezent. A. Freining, Toruń, Podmurna 58, tel. 1334 poleca swoje piwa: marcowe, świętojańskie, porter w beczkach, butelkach i syfonach. Wodę sodową — lemoniady.

Najstarszy i pierwszy Polski Zakład Op. tyczny, Franciszek Seidler, Toruń, Op. tyk i bandażyza Obok poczty, Staromiejski Rynek 16. Telefon 1574. Dostawa dla kas chorych, klinik ocznych i dla wojska.

Radjotechnika Z. Gonczewicz, tel. 1347, ul. Chelmińska 12 w podwórzu: Radjoprzet — montaż — naprawy — ładowania — sprawna fachowa obsługa — ceny niskie!

Z miasta

— **Akademickie Koło Toruńskie** podaje do wiadomości skład nowego zarządu, powołanego walnym zebraniem w Poznaniu dn. 16. 3. br. Kol. T. Witkowski — prezes, kol. H. Wojciechowska — I wiceprezes, kol. T. Janicki — II wiceprezes, kol. Z. Dudek — skarbnik, kol. K. Felicki — sekretarz.

— **Parki toruńskie przybierają szatę wiosenną.** Mamy już ciepło, i piękna, wczesnowiosenna pogoda. Dni są tak ciepłe, że na drzewach i krzewach ukazały się pąki, a parki i skwery miejskie zaludniły się spacerowiczami. W związku z tem Zarząd Miasta postanowił rozpocząć w parkach prace wiosenne.

Wczoraj około 100 kobiet zaczęło prace ziemne. Po przekopaniu ziemi, t. j. przypuszczalnie już w pierwszych dniach kwietnia, rozpocznie się sadzenie kwiatów i szlachetnych krzewów. Ławki zostaną ustawione w parkach 1 kwietnia.

Miasto będzie więc znowu posiadało swą

najpiękniejszą ozdobę — najpiękniejszą, bo stworzoną przez największego artystę — naturę.

— **Z Towarzystwa Krajoznawczego w Toruniu.** W poniedziałek, dnia 8 kwietnia o godz. 19 odbędzie się w schronisku Towarzystwa Krajoznawczego przy ul. Legionów 24 doroczne walne zgromadzenie miejscowego Oddziału P. T. K. — Zarząd. 2767

— **Pokaz kulinarny.** Dziś, wtorek o godzinie 17 w Państwowej Szkole Zawodowej Żeńskiej przy ul. Strumykowej 4, odbędzie się pokaz kulinarny: mazurków i tortów wielkanocnych. 2758

— **Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszeń Właścicieli Nieruchomości na Pomorzu.** Wszystkim stowarzyszeniom właścicieli nieruchomości na Pomorzu podajemy do wiadomości, że roczny walny zjazd delegatów

Związku Stowarzyszeń Właścicieli Nieruchomości województwa pomorskiego odbędzie się w dniu 7 kwietnia o godz. 13 w sali kawiarni „Europa” w Grudziądzu, plac 23 stycznia 15. Na zjazd uprzejmie zapraszamy wszystkie stowarzyszenia. Zarząd. 2757

— **Stowarzyszenie b. Więźniów Politycznych dawnej Frakcji Rewolucyjnej w Toruniu** zwołuje na dzień 31 bm. godz. 14 roczne walne zebranie do lokalu p. Nowaczyka przy Starym Rynku. Obecność wszystkich członków konieczna. Zarząd.

— **Z Ośrodka Sportów Wodnych.** W miejskim ośrodku sportów wodnych nad Wisłą przy dworcu miejskim została otwarta kawiarnia. Stali bywalcy proszeni są na brydża. Karty na miejscu.

— **Dziś na scenie toruńskiej — święto dzieci.** Dziś występ słynnego „Teatru dla dzieci T. Ortyma”. Dziś czarowne baśnie „Śpiąca królewna i lotnik” — „Czerwony Kapturek” — „Konik polny i mrówka”. Dziś wszystkie dzieci grają na scenie. Dziś chwila czarów i dziwów. Dziś niezapomniany dzień naszych pociech. Dziś wszystkie dzieci idą do swego teatru.

Z URZĘDU STANU CYWILNEGO.

Dnia 23 marca zgłoszono: **Urodzenia:** robotnik Władysław Gajewski (córkę), Józef Zieliński (syna), kapitan statku Jan Tietz (córkę) i robotnik Stefan Guzicki (córkę).

Wczorajsze nabożeństwo w kościele N. M. Panny

Wczoraj o godz. 10 rano przed wielkim ołtarzem w kościele N. M. Panny ks. dr. Jank, proboszcz miejscowy odprawił z okazji uchwalenia Konstytucji uroczyste nabożeństwo.

W stallach prezbiterjum zasiadli reprezentanci Rządu i władz administracyjnych i wojskowych, a więc w zastępstwie p. Wojewody Pomorskiego wicewojewoda Starzyński, dowódca Okręgu Korpusu VIII p. gen. Thommée, komendant Garnizonu gen. Maysmowicz-Raczyński na czele wszystkich dowódców formacji garnizonu toruńskiego, starosta krajowy p. Łącki, starosta powiatowy i grodzki p. Skórewicz, dyrektor pol-

skich kolei państwowych w Toruniu p. Dobrzycki, wicedyrektor p. Gettler-Girtler, prezydent miasta p. Bolt, wiceprezydent p. Bała, dyrektor lasów państwowych p. Chwalibogowski i inni.

Kościół przepelnili delegacje związków, zrzeszeń i stowarzyszeń, tudzież reprezentanci wszystkich sfer społeczeństwa a także poczty sztandarowe Związku Strzeleckiego, organizacji Przynosiobienia Wojskiego, harcerskich i szkół miejscowych ze sztandarami.

Nabożeństwo zakończyło się odśpiewaniem przez wszystkich obecnych w świątyni hymnu „Boże coś Polskę”.

„Zagadnienie cen i zdolność nabywczą rolnictwa”

Odczyt prezesa Zw. Izby i Organizacji Rolniczych R. P. w Toruniu

W dniu 29 bm. z okazji zwołanego przez Pomorskie Towarzystwo Rolnicze zjazdu Prezesów Towarzystwa Rolniczych Powiatowych Sekcyj Osadniczych i Ziemiańskich oraz instruktorów T. R. P., przybędzie do Torunia z Warszawy p. **K. Fudakowski**, prezes Związku Izby i Organizacji Rolni-

czych R. P. i wygłosi odczyt w auli Urzędu Wojewódzkiego na temat: **„Zagadnienie cen i zdolność nabywczą rolnictwa”**. Odczyt ten będzie miał miejsce o godzinie 18 w auli Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Toruniu.

KINO MARS KINO

UWAGA!

Już od dziś 26 b. m. potężny film religijny

„Noc cudów”

Francuska Częstochowa!

Kult dla Cudownej Pani z Lourdes! Wzniosłe ceremonie religijne ku czci Najświętszej Panny z Lourdes. Nieśmiertelna historia Bernadetty Soubiroux! Wiara w uzdrowienie!

Film „Noc Cudów” wyświetlany pod protektorem Akcji Katolickiej.

2766

„Noc cudów”

Największy film religijny wszystkich czasów

Polski rynek filmowy odczuwa stały brak filmów religijnych. Ołbrzymi procent naszej publiczności kinowej jest głęboko wierzący i przyjmuje z wdzięcznym sercem każdy obraz o treści religijnej.

Z tem większą więc satysfakcją awizujemy wielki francuski obraz religijny, zrealizowany na tle „francuskiej Częstochowy” — Lourdes. Film ten to „Noc Cudów” (Le Drame de Lourdes).

„Noc Cudów” jest obrazem o doskonałej, zwartej akcji dramatycznej. Subtelnie przeprowadzone przez reżysera porównanie dwóch mieszczańskich rodzin francuskich daje dopiero w finale wstrząsający swą sugestywnością efekt.

Oglądamy zrazu przyjemnie i lekko podaną historję dwóch młodych małżeństw, z których jedno, głęboko wierzące, widzi szczęście w ścisłym gronie rodzinnym, w starannym wychowaniu córeczki i skromnym bytowaniu, drugie małżeństwo hołduje innym zasadom: żyć i użyć póki czas, a więc restauracje, bale, dancingi, wyjazdy.

Młoda matka, bardzo zreszta przystojna, jest zawsze strojnie ubrana i dba ogrom-

nie o swój zewnętrzny wygląd, maż modny i zdolny awdokat, pod względem religijnym absolutnie obojętny, stara się również wyciągnąć z życia ile się tylko da. Troskę o wychowanie 7-mio letniego synka składają lekkomyślni małżonkowie na barki płatnej służby.

Podczas jednej z eskapad nocnych awdokatostwa wydarzyło się w domu nieszczęście. Niedopilnowany przez służbę synek wypada z okna na bruk i zostaje sparaliżowany. Wstrząsająca jest scena w szpitalu, gdy ciężko zranione dziecko na stole operacyjnym domaga się wcięż matki, matka zaś hawi się w najlepsze na dancingu.

Po długich namowach swej przyjaciółki decyduje się wreszcie nieszczęśliwa matka na wyjazd do Lourdes. Maż — sceptyk ulega prośbom dziecka i żony. Jedzie z rodziną do Lourdes, ale nie wierzy w skutki tej pielgrzymki.

Następują mocne sceny obrzędów religijnych i procesji w Lourdes. Wstrząsający jest pochód kalek, chorych i nieszczęśliwych. Wreszcie — korona filmu — cud w hotelu.

„Noc Cudów” jest doskonałym filmem religijnym, inteligentnie wyreżyserowanym, pozostawiającym na widzu potężne wrażenie.

Migawki toruńskie

Koncert życzeń

Koncert życzeń Rozgłośni Pomorskiej cieszy się olbrzymią popularnością. Napływają listy, kartki, podobno codziennie w ilości 100 sztuk.

Sądzą jednak, że nie chwaląc się, moglibyśmy rozgłośni toruńskiej zrobić konkurencję, skoroby chodź do koncertu życzeń obywateli naszego miasta pod adresem jego prześwietnego Zarządu. Nasz redakcyjny speaker zapowiada więc koncert życzeń. Zanim nadejdą listy od naszych abonentów, nadajemy próbną audycję koncertu życzeń: **Życzymy sobie potanienia gazu!** **Życzymy sobie dworca autobusowego!** **Życzymy także miastu stadjonu.** **Chcemy więcej światła!**

Prosimy o nadsyłanie do naszej skrzynki Migawkowej życzeń w tym mniej więcej guście. (es)

Toruń o l s n i o n y !
Toruń zachwycony !
wczorajsza p remiera
Wesołej wdówki
Niebymały sukces
Kina Światowid

Rzadka uroczystość

Cegielnie grębocińskie święciły niecodzienną uroczystość. Jeden z pracowników, p. Wacław Lech, obchodził 25-letni jubileusz pracy u p. inż. Chrzanowskiego.

Zrana odprawione zostało w kościele w Grębocinie uroczyste nabożeństwo, na którym obecna była cała rodzina p. inż. Chrzanowskiego oraz liczne rzesze pracowników pobliskich cegielni. O godz. 16 w pięknie udekorowanej salce miejscowej ochrony, utrzymywanej przez p. inż. Ch., przyjezdni goście z ks. kanonikiem Kozłowskim na czele, oraz poważniejsi pracownicy, zasiadli do oficjalnego, a jednak o przemyłym nastroju rodzinnym, obiadu.

Jubilat został udekorowany okolicznościowym medalem, wydanym przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Gdyni, otrzymując równocześnie od swego pracodawcy złoty zegarek z odpowiednią dedykacją, oraz piękną patere. Pożatem wygłoszono szereg przemówień i deklamacji.

Pierwszy piorun w powiecie toruńskim

Wraz z wiosną nadszedł również okres burz, wyrządzających nieraz bardzo poważne szkody. Pierwsza taka burza w roku bieżącym przeszła przez Toruń i powiat toruński w sobotę, 23 marca, w wczesnych godzinach popołudniowych.

Podczas tej burzy, o godz. 15, piorun uderzył w majątku Gronówko p. Józefa Brzuskiewicza w powiecie toruńskim w stóg, zawierający 80 fur pszenicy. Stóg spalił się doszczętnie. Przedstawiał on wartość 6.600 zł. i był — na szczęście dla właściciela pszenicy — ubezpieczony na taką samą sumę.

Drukarze toruńscy radzili o swych sprawach zawodowych

W sobotę odbyło się w lokalu Tow. Krajoznawczego przy ul. Legionów miesięczne zebranie Tow. Graficznego w Toruniu. Przewodniczył wiceprezes organizacji, p. Szutkowski. Obecni byli niemal wszyscy członkowie Towarzystwa.

Na wstępie omówiono szereg wewnętrznych spraw organizacyjnych, poczem p. Szutkowski przedstawił w głównych zarysach zasady kalkulacji drukarskiej, porównując sytuację polskiego przemysłu graficznego z położeniem tego przemysłu zagranicą. Na marginesie swego referatu p. Szutkowski omówił również obszernie stosunek pracowników graficznych do właścicieli drukarni, oraz nie zawsze uczciwą konkurencję ze strony drobnych warsztatów drukarskich, prowadzonych przeważnie niefachowo.

W t. zw. „kąciku graficznym” p. Sysko wspólnie z p. Piazzą przedstawił zebranym sposób powstawania kliszy oraz zasadę retuszu. Referaty wywołały bardzo ożywioną dyskusję.

Na białym czworoboku

Światowid — „Wesoła wdówka”

W powodzi operetek filmowych, jakich oglądaliśmy ostatnimi czasy „Wesoła wdówka” wysuwa się niewątpliwie na pierwszy plan. Wszystko tu jest bez zarzutu, scenariusz, zdjęcia i gra artystów. Romans księcia Danila z piękną Sonią posiada w miarę dowcip, w miarę sentyment, a czarowna muzyka Lehara podkreśla dyskretnie barwny tok akcji.

Trudno wymarzyć sobie lepszą wykonawczynię roli tytułowej, niż Jeanette Mac Donald; — śpiew jej brzmi dźwięcznie i czysto, a tańczy jak zawodowa baletnica. Maurice Chevalier jakkolwiek ociężały nieco, pod brzemieniem lat jest wciąż jeszcze klasycznym uwodzicielem, któremu nie oprze się żadna kobieta. Z pośród wielu malowniczych scen zbiorowych piękny walc w lustrzanej sali najdłużej chyba zostanie w pamięci widza. (Mar.)

Z całego kraju

OPROWADZACZE PSÓW.

W Krakowie za przykładem zagranicy, Związek opieki nad zwierzętami zorganizował instytucję t. zw. „oprowadzaczy psów”. Orowadzacz ci wynajmują się za pewną opłatą osobom, które posiadają psy, a nie mogą ich z powodu braku czasu lub choroby codziennie wyprowadzać na spacer.

KOSZT JUBILEUSZOWEGO ZŁOTU HARCERSTWA W SPALE.

Ogólny budżet jubileuszowego złota harcerstwa polskiego w Spale określa się sumą 765.000 zł. Suma ta pokryta zostanie z opłat zlotowych w wysokości po 5 zł od każdego uczestnika, z opłat zwiedzających terenów zlotowe, z sum uzyskanych za dzierżawę miejsc pod sklepy, ze sprzedaży znaczków zlotowych, oraz opłat za ogłoszenia i reklamy.

Oprócz sum, uzyskanych z tych źródeł, przewidziane są subwencje, udzielone przez szereg ministerstw, sejm śląski, oraz banki i osoby prywatne.

MIANOWANIA NA WYŻSZYCH STANOWISKACH W POLICJI.

Podinsp. Bolesław Grefner mianowany został oficerem inspekcyjnym w komendzie wojewódzkiej policji państwowej w Poznaniu; nadkom. Franciszek Erchart, b. komendant powiat. P. P. w Toruniu, mianowany został komendantem powiatowym P. P. w powiecie łuninieckim; nadkom. Jan Frankowski mianowany został komendantem policji państwowej w Wilnie; nadkom. Władysław Kołaciński mianowany został komendantem policji państwowej we Lwowie.

Robotnicy nocni ukryci w skrzyni

Wyniki nocnej lustracji fabryk łódzkich

Inspektorat pracy dokonał nocnej lustracji fabryk łódzkich. Gdy inspektorzy w a-syście policji przeszli do przedziału L. Szpi-ro, przy ul. Bazarnej 5, zauważyli, że maszyny dopiero co przestały pracować, a w kilka chwil później znaleźli ukrytych w skrzyniach 7 robotników.

Po północy inspektorzy pracy udali się do fabryki „Stefan”, skąd przez zamknięte

drzwi usłyszeli gwar pracujących. Ponieważ nie chcieli im otworzyć drzwi fabryki, czekali do rana i wraz z dzienną zmianą robotników wkroczyli do wnętrza fabryki, gdzie zastali 8 robotników z nocnej pracy. W obu wypadkach spisano protokoły celem pociągnięcia właścicieli fabryk do odpowiedzialności karnej.

Rada Naukowa Wychowania Fizycznego

W dniu 1 stycznia 1935 r. ukończyła się kadencja dwuletnia Rady Naukowej Wychowania Fizycznego.

Na okres nowej kadencji (dwulecie 1935 i 1936 roku) minister Spraw Wojskowych Marszałek Józef Piłsudski w porozumieniu z ministrami: Spraw Wewnętrznych i Oświecenia Publicznego ustalił następujący skład Rady Naukowej:

Członkami z urzędu: minister Spraw Wojskowych, Marszałek J. Piłsudski, szef depart. zdr. M. S. Wojsk gen. brygady dr. St. Rouppert, dyrektor PUWF — plk. dypl. W. Kiliński, wiceminister Opieki Społecznej — dr. Eug. Piestrzyński, delegat min. WR i OP — nacelnik J. Błoński.

Członkowie z nominacji: wiceminister inż. A. Bobkowski, prof. dr. St. Ciechanow-

ski z Krakowa, ppłk. doc. dr. W. Dybowski, dr. E. Czarnecki — docent uniw. wileńskiego, dr. W. Czarnocka-Karpińska, dyr. Jan Dąbrowski, gen. bryg. dr. St. Hubicki, wic. Jadwiga Lechicka, prof. dr. M. Michałowicz, red. K. Muszałówna, wiz. H. Olszewski, doc. dr. Gustaw Szulc — dyrektor Państw. Zakładu Higieny, plk. dr. W. Os-molski, prof. dr. Eug. Piasecki z Poznania, wiz. W. Sikorski z Poznania, plk. dypl. J. Ulrych, dr. M. Uklejska, wiz. Z. Wyrobek z Krakowa, dr. Z. Domośławska, plk. dr. Z. Gilewicz — dyrektor CIWF.

Przewodniczący Rady Naukowej WF — Marszałek Józef Piłsudski. Wiceprzewodniczący — gen. dr. S. Rouppert, sekretarz — red. K. Muszałówna.

Czego wymaga się od gwiazdy filmowej?

Pewna wytwórnia filmowa w Los Angeles ogłosiła w tych dniach listę właściwości, wymaganych od dobrego aktora filmowego. W pierwszym rzędzie dobry aktor filmowy odznaczać się powinien indywidualnością, na drugim miejscu stoi talent, na trzecim piękność, na czwartym technika, na piątym stanowczość, na szóstym umiejętność dostosowania się do warunków a na siódmym dopiero zdolności intelektualne i sportowe.

Programy radiowe

Sroda, 27 marca

ROZGŁOSNIA WARSZAWSKA
6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6.38 Podbudka do gimnastyki. 6.36 Gimnastyka. 6.50, 7.25 Muzyka z płyt. 7.15 Dziennik por. 7.45 Program na dz. bież. 7.50 „Wskazówki praktyczne”. 8.00 Audycja dla szkół. 11.57 Sygnał czasu z Warsz. Obs. Astr. 12.00 Hejnał z Krakowa. 12.03 Wiadom. meteorol. 12.05 Koncert ork. Landowskiego i Pevznera. 12.50 Chwilka dla kobiet. 12.55 Dziennik po-łud. 13.00 Koncert trój. J. Dworkowskiego. 13.50 Wiadom. o ekspedycji polsk. 13.55 Przegląd giełdowy. 14.45 Koncert z Krakowa. 14.50 Odczyt ze Lwo-wo. 14.45 Kwadrans słynnych artystów (płyty). Enzo de Muro Lomanto, tenor. 1) Puccini: Arja z op. „Cyganeria”. 2) Cilea: Arja „Arleżjana”. 3) Leoncavallo: Poranek. 17.00 Odczyt z Krakowa. 17.15 Koncert z cyklu „Taniec w literaturze skrzypcowej i fortepianowej”. Wyk.: I. Dubiska (skrz.), prof. Z. Drzewiecki (fortep.). Akomp. prof. L. Urstein. Program omówi dr. A. Simonówna. 17.50 „Książka i wiedza”: „Najnowsze książki podręczni-cze” omówi B. Pawłowicz. 18.00 Koncert z Torunia. 18.15 Wesoły sketch. 18.30 Skrzynka techn., omówi red. W. Frankiel. 18.40 „Życie artyst. i kultur. sto-licy”. 18.45 Fragmenty z muzyki do „Arleżjanki” G. Bizeta. Paryska ork. pod dyr. P. Chagnon (pły-ty). 19.07 Program na dz. nast. 19.15 „O uprawie warzyw na własny użytek”. wygł. W. Pietrzak. 19.25 Wiadom. sport. lokalne. 19.30 Wiadom. sport. ogólnopolskie. 19.35 Kwadrans na altówce. Wykon.: M. Szaleski (altówka) i J. Konopasek-Szaleska (fortep.). 1) Martin-Marais (1830). Chacona. 2) W. A. Mozart-Gueller: Romans. 3) A. Frensin: Habane-ra. 19.50 Feljton aktualny. 20.00 „Coraz prędzej, coraz weselsiej”. (płyty). 20.45 Dziennik wiecz. 20.55 „Jak pracujemy i żyjemy w Polsce”. 21.00 Koncert Chopinowski w wyk. M. Wilkomirskiej. 1) Polonez B-dur (półm.). 2) 2 etudy: cis-moll i Des-dur op. 25. 3) 2 Mazurki: a-moll i C-dur op. 24. 4) Scherzo b-moll op. 31. 21.30 Odczyt w jęz. tureckim z Kra-kowa. 21.40 Pieśni polskie w wyk. A. Szlemięskiej. Przy fort. prof. L. Urstein. 22.00 Koncert reklamowy. 22.15, 23.05—23.30 Muzyka salonowa. Ork. M. Orzechowskiego. 23.00 Wiadom. meteorol. dla ko-munik. lotniczej.

ROZGŁOSNIA TORUNSKA

6.30 Transm. z Warszawy. 7.45 Program na dz. bież. 7.50 Wskazówki praktyczne. 8.00 Transm. z Warszawy. 11.57—13.55 Transmisje z Warszawy i Krakowa. 13.55 Przegląd giełdowy. 14.00 Utwory Moniuszki (płyty). 14.20 Muzyka lekka i taneczna (płyty). 15.45—18.00 Transm. z Krakowa, ze Lwo-wo i Warszawy. 18.00 Koncert koła śpiewaczego kolejarzy z Bydgoszczy „Hasło”. Dyr. L. Jaworski. Transmisja na wszystkie rozgłośnie P. R. 1) St. Moniuszko-Gall: Pieśń rycerska. 2) Orłowski: Ste-py Akermalskie. 3) M. Suszyński: Pieśń żeglarska. 4) P. Maszyński: Ballada o pchle. 18.15—18.30 Transm. z Warszawy. 18.30 Skrzynka techn. omó-

wi W. Janicki. 18.40 Zycie kultur., artystyczne i naukowe na Pomorzu. 18.45 Z oper włoskich (pły-ty). 19.07 Program na dz. nast. 19.15 „Uprawa lu-cerny” — pogadanka rolnicza wygł. inż. J. Bucsek. 19.35 Wiadom. sport. z Pomorza. 19.30—20.00 Transm. z Warszawy. 20.00 Muzyka salonowa (płyty). 20.45 —21.30 Transm. z Warszawy. 21.30 Chór Juranda (płyty). 21.40—22.00 Transm. z Warszawy. 22.00 Koncert reklamowy. 22.15—23.05 Transm. z War-szawy.

ZAGRANICA

17.05 Bratysława. Kwintet g-dur Dworka. 17.05 Rzym. Muzyka lekka. 17.30 Sztuttgart. Koncert wo-kalny. 18.20 Lipsk. Melodie operetkowe. 18.30 Mo-skwa (WCSPS). Koncert symf. 18.30 Budapest. Muzyka cygańska. 19.00 Frankfurt. Muzyka popul. 19.00 Hamburg. Marsze wojskowe. 19.00 Kolonia. Radjokabaret. 19.20 Wiedeń. Rewja przebojów. 19.25 Brno. Pieśni jugosłowiańskie. 19.30 Leningrad. Kon-cert Wagnerowski. 20.00 Moskwa (Kom.). Kon-cert wiecz. 20.05 Praga. Koncert uroczysty. 20.30 Stockholm. Kabaret. 20.45 Hamburg. Utwory J. S. Bacha. 20.50 Kolonia. Symfonia Nr. 7 Brucknera. 21.00 Berlin. Muzyka włoska. 21.00 Radio Paris. „Kupiec Wenecki” — opera Hahna. 21.00 Medjolan. „Waldirja” — op. Wagnera. 21.00 Stockholm. Sym-fonia Rosenberga. 21.30 Londyn Nat. Koncert symf. pod dyr. Weingartnera. 21.45 Strasburg. Wieczór oper. 21.45 Moskwa (Stalin). Muzyka taneczna. 21.50 Wiedeń. Recital fort. 22.00 Budapest. Recital skrz. 22.00 Monte Ceneri. Pieśń i hymny szwajcarskie. 22.30 Kopenhaga. Koncert wiecz. 22.50 Sztuttgart. Kantata Haendla. 23.00 Koenigs-wust. Melodie islandzkie. 23.20 Wiedeń. Koncert wiecz. 24.00 Sztut-gart. Koncert nocny.

CZARUJĄCY CHŁOPIEC

(PIOSENKA O NADINIE)
KOMEDIA MUZYCZNA
E. STRAUSSA
SŁOWA POLSKIE HEMARA

WE WTOREK 26. III. PRZEZ RADJO
O GODZ. 21.00

Obsada:

Nadina — J. Brochwiczówna
Simona — J. Kraszevska
Hubert — A. Żabczyński
Gustaw — A. Baguecki
Krysielna — Z. Niwińska
Gizella — H. Adamkiewiczówna
Andzia — E. Maglerówna

Kier. artyst. — K. Lewicki
Reżyserja — T. Laskowski

Garderobę wiosenną czyści, farbuje, „Szarotka”
pierwszorzędnie i niedrogo
Fabryka ulica Grudziądzka 11.
TORUŃ Filja Św. Ducha, róg Różanej.

Numer akt: Km. VII 328/35, 2271/34, 2174/34.
OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.
Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, re-wiru VII. Stefan Kapuściński, mający kancelarię w Bydgoszczy, ul. Śniadeckich nr. 21 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 28 marca 1935 r. o godz. 10-tej w Byd-goszczy, ul. Dworcowa nr. 64 odbędzie się 1-sza li-cytacja ruchomości, składających się z urządzenia biurowego, urządzenia składowego oraz większej ilości artykułów technicznych, oszacowanych na łączną sumę zł. 1936.80. Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaco-nym. Zł. 85-8-K
Bydgoszcz, dnia 25 marca 1935 r.
(—) Kapuściński, Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rev. VII. 2778

Hala Targów w Gdańsku
Turniej walk zapasniczych o wielką nagrodę Narodów
We wtorek o godz. 8.30
5 sensacyjnych walk 5
Pierwsze spotkanie sławnego włoskiego Championa
Julio Travaglini
Wznowienie emocjonującej walki rozstrzygującej:
KRÜGER — GRABOWSKI
Następnie walczą:
TRAVAGLINI — KÖHLER OLIWEIRA — SZYMKOWSKI
2 sensacyjne walki rozstrzygujące 2
Mistrz świata H. SCHWARZ — BENOLD
POSHOFF — ZEISICH
1864 Przed sprzedaż biletów w sklepie cygar Pietsch.

Dobre i tanie

wózki dziecięce
Gustaw Heyer
Toruń, ul. Szeroka 6.

Ostatnie słowo techniki
Phillips 33A i Phillips „Junior”
Trójka Philipsa „Junior”
tylko nieco droższa od najtańszych
Cena za gotówkę zł 225.—
Na raty zł 255.— Wpłata zł 55.—
reszta na 10 rat miesięcznych po zł. 20.
Nabyć możesz w firmie:
B. WOJEWSKI, WEJHEROWO, ul. Sobieskiego 2
1698 „ **GDYNIA, ul. Starowiejska 26.**

P. P. Rolnicy!
Powiększyliśmy znacznie w tym sezonie nasz dział nawozów sztucznych, które oddajemy za gotówkę i na kredyt.
Nadto mamy na składzie wszelkie wypró-bowane gatunki zboża siewnego, nasion buraczanych, marchwi, lucerny, brukwi, konieczny w różnych odmianach i węgiel.
Młyny „M A K A”
Pelplin, Skorz, Gdynia
i Brodzkie Młyny pod Gniwem.
2716

Sygnatura 111 UKI. 1/35. 2777
POSTANOWIENIE.
Dnia 22 lutego 1935 r.
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział Handlo-wy w składzie następującym: przewodniczący sędzia S. O. Zieliński, sędziowie: dr. Horczyński, handl.: Gulcz, protokółant apl. sąd. Głuszek, po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 1935 r. wniosku fir-my Rolnik w Łobżenicy, Spółdzielni rolniczo-hand-lowej z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 19 stycznia 1935 r. o otwarcie postępowania układo-wego, postanawia: po myśli art. 25 § 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24 października 1934 r.: 1) uwzględnić podanie o otwarcie postępo-wania układowego celem zawarcia układu z wierzycielami i otworzyć to postępowanie, 2) pełnienie czynności sędziego komisarza zlecić Sądowi Grodzkiemu w Łobżenicy, 3) jako nadzorcę sądowego wyznaczyć Józefa Piszczka z Kościerzyny Wielkiej pow. Wyrzyk, 4) terminy do sprawdzenia wierzy-telności przez Sąd Grodzki w Łobżenicy jako sęd-ziego komisarza wyznaczyć na dzień 29 marca 1935 r., 5 kwietnia i 12 kwietnia 1935 r. do których to terminów wierzyciele firmy Rolnik winni zgłosić w Sądzie Grodzkim w Łobżenicy swoje wierzytel-ności, podać wysokość tychże oraz przedstawić na ich poparcie dowody i tytuły. Zł. 386-8

Przybory tapicerskie
jak: sprężyny, drut, płótna, dreliczki, gobeliny, trawa indyjska oraz pakuły
najtaniej
Antoni Gehrman
dawn. Z. Balcerowicz
Skład Skór GRUDZIĄDZ,
ul. Mickiewicza 22
tel. 1658. 2309

PRZETARG.
W dniu 29 bm. o godz. 10-tej odbędzie się w kancelarii oficera żywnościowego 62 p. p. ul. War-szawska 10 publiczny przetarg na odbiór odpadków kuchennych. Warunki odbioru i płacy podane zo-staną zainteresowanym przed rozpoczęciem prze-targu. Zł. 360-8.
Kwatermistrz 62 Pułku Piechoty
(—) Gawroński, major. 2779
Km. II. 105/35. 2763
LICYTACJA PRZYMUSOWA.
Dnia 27 marca 1935 r. o godz. 10-tej podpisany Komornik sprzeda w drodze licytacji przymusowej za gotówkę najwięcej dającym w Grudziądzu, ul. Toruńska 12: bufet z lustrem, kredens, stół, krze-sła, fotele wyśc., biurko z fotelem, radio-aparat, ła-wy stolarskie, łóżka, 2 szafy do rzeczy, bufet i kre-dens orzech. amer. i inne meble oszacowane na kwotę 2.963.— zł, należących do Stanisława i Klary Adamowicz. Powyższe ruchomości można oglądać w miejscu i czasie wyżej podanym.
(—) Dobrzański Michał, Komornik Sądu Grodzkiego Rew. II. w Grudziądzu.

3. R. H. A. 982. 2764
Do tutejszego rejestru handlowego zapisano dziś pod nr. 3. R. H. A. 982 firmę Jawną Spółkę handlo-wą Stanek i Ska, Fabryka Papy Dachowej i wyro-bów smolowych łącznie z handlem hurtowym i de-talicznym materiałów budowlanych i opałowch w Grudziądzu ulica Młyńska 10. Właścicielami firmy są: 1) Zygmunt Stanek, Grudziądz, ul. Ogrodowa 16, 2) Urszula Stankowa, 3) Helena Piątkówna Wą-brzeżno, Rynek 1. Do zastępstwa spółki są upowa-żnieni Zygmunt Stanek i Urszula Stankowa każdy samodzielnie. Spółka rozpoczęła swe czynności dnia 1 marca 1933 r. Zł. 219-Gr.
Grudziądz, dnia 30 lipca 1934 r.
Sąd Grodzki.
5 R. H. A. 105. 2740
W tutejszym rejestrze handlowym oddział „A” zapisano dziś pod nr. 105 przy firmie „Drogerja Centralna” Maurycy Cieśliński Teczew następująco: Na wniosek Maurycego Cieślińskiego firmę z reje-stru wykreślono.
Teczew, dnia 27 lutego 1935 r.
Sąd Grodzki.

Do akt Nr. IV Km. 3533/34, 314/35 281/35.
OBWIESZCZENIE.
Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni, rew. IV. zamieszkały w Gdyni, na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 27 marca 1935 r. o godz. 10 w Gdyni — Kam. Góra przed willą „Orla” odbędzie się publiczna licytacja ruchomości a mianowicie: 1 szope z desek pod papą, 25 okien nie wykończo-nych, 2 klatki nie wykończone, około 1/2 m. desek, 8 okien małych nie wykończonych, 10 worków pa-pier. cementu, 1 buda dla psa, 1 pies owczarski i 2 drabiny, wartość 144.— zł. O godz. 11-tej w Gdyni (zbiórka kupców przy ul. 10 Lutego róg Mściwoja): 1 biblioteka deb., 1 biurko deb. z fotelem, 1 kanapa, 2 fotele, 1 stolik, 1 dywan 4x3 m., 1 maszyna do pi-sania i 1 szafa żelazna ogniotrwała, oszacowanych na łączną sumę zł. 1.150.—, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym. 2776
Gdynia, dnia 23 marca 1935 r.
(—) K. Błaszkievicz, Komornik Sądowy w Gdyni.

MEBLE
różnego rodzaju w solidnem wykonaniu po cenach konkurencyjnych poleca
Gdyńska Centrala Mebli
Gdynia Starowiejska 40,
telef. 2625. 2345
Mile widziany kto czysto ubrany. Spiesz do fy
TECZA
Farbiarnia i Chemiczna Pralnia
Gdynia Świętojańska 35 via a vis „Pagedu” tel. 2830, bo tylko tam farbują, czyszczą i odświeżają najkorzystniej!

Kino „ARJA”
Początek 5,50 i 8,40
Ceny: parter 0,50 balkon 1,00

Dziś (wtorek)
i dni następujących bajeczny
podwójny program

FR. MARCH

oraz EVELYNA VENABLE w tajemniczym, niesamowitym, pełnym niespodzianek, wytwornym filmie milości p. t.: „SMIERĆ ODPOCZYWA”
II. Potężny dramat, będący przestroga dla milionów młodych niedoświadczonych kobiet, wpadających w sidła bestjalich osób, pozabawiających je ze złości, a później zmuszających terorem do nierządu. Tytuł filmu „TANCERKI Z BUENOS AIRES”
W roli głównej DITA PARLO.

Hotel „Królewski Dwór”
Rynek 3/4 — Grudziądz — Rynek 3/4
Restauracja w nowej artystycznej szacie.
Specjalność: 2760
porcje barowe i klubowe.
Ceny na potrawy i napoje bardzo niższe!

50 zł nagrody

w gotówce otrzyma, kto wskaże sprawców złamania drzewek przy ul. 3 maja obok kościoła ewangelickiego.
Zarząd Miejski Wejherowo
2745

5. R. H. A. 276. 2739
W tutejszym rejestrze handlowym „A” zapisano dziś pod nr. 276 firmę Alfons Taubenblatt Tczew, ul. M. Piłsudskiego 5, sklep skór i przyborów szewskich. Właścicielem interesu jest kupiec Alfons Taubenblatt z Tczewa, ul. M. Piłsudskiego 5. Tczew, dnia 16 lutego 1935 r.
Sąd Grodzki.

TORUN
Atrakcyjny duet
BONCER
wkrótce w Toruniu.
???

Również Pan
winien się przekonać, że najmocniejszy i najtańszy **krawat** kupi najkorzystniej w fabryce Toruń, Św. Jakóba 16. Co tydzień nowość.

Pierwszorządny GABINET KOSMETYCZNY „KALOTECHNIKA”
Wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki Racionalne pielęgnowanie, odmładzanie i udoskonalanie urody. Usuwanie zmarszczek, wągrow, pryszczyc, brodawek, kurzajek, zębego owłosienia, piegów, trądziku, czerwonki, różnicy niedokładności cery. Radykalne usuwanie łupieżu. Przyciemnianie brwi i rzęs. Sprzedaż kremów, mleczek i t.p. Porady bezpłatnie. 1814
TORUŃ, ul. Król. Jadwigi 5, mieszk. 3.

Zelazo budowlane
dźwigary, szyny kolejowe i polnej kolejki
Drut kolczasty
(mało używany) ocynkowany i czarny, rury żelazne, ogrodzenia, siatki i stopki
Zakupuje
wszelkie półszlachetne metale i popioły tychże metali
Wszelkie zamówienia wykonujemy szybko i fachowo — zamieniamy odpadki (złomu) na materiał użytkowy
F-ma R. Olszewicki
Toruń, Czerwona Droga 7
Tel. 1819. 2417

6-pokojowy
lokal komfortowy, rozkład korytarzowy, I piętro, wys. najmiejsze gospodarstwo, zaraz. Sublokatorzy dozwoleni. Chętnie panom w skowym. Toruń, Mickiewicza 87, portier. 2765

Gips
wapno, cement, smołę, papę dachową, kafle do pieców oraz wszelkie inne materiały budowlane po cenach najniższych hurtowo i detalicznie poleca
M. Czubek i Ska w Toruniu,
ul. Piernikarska 3/7, róg Browarnej, tel. 643. 2514

MEBLE
różnego rodzaju w solidnym wykonaniu po cenach konkurencyjnych poleca
Zenon KOWALEWSKI
TORUŃ, Nowy Rynek 6, telefon 1332 2662

PIANINA
wprost z fabryki poleca tanio po cenach fabrycznych
T. BETTING i S-ka LESZNO-Poznań.
Fabryka fortepianów.
Przedstawicielstwo:
Turustowska - Toruń,
Św. Ducha 14. 2665

Wkrótce przyjeżdża
z zagranicy sławna i ogólnie lubiana w Toruniu
MILA WALEWSKA

Psa
(jamnik) sprzedam. Toruń, ul. Łukowa 15. 2769

Zgubiono
plaszcz granatowy (kolnierz baranek popielaty) na drodze Gdynia—Toruń. Uprasza się oddać za wynagrodzeniem: Hillarowa. Grzybno, powiat Chelmno. 2768

I. Ogłoszenie.
Zarząd Kompanji Handlu Zamorskiego Sp. Akc. w Gdyni
zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że
Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów
odbędzie się w dniu 13-tym kwietnia 1935 r. o godz. 17-tej, przy ul. Moniuszki 6 w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:
1. Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1934, sprawozdań Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej,
2. Powzięcie uchwały co do rachunków zysków i strat,
3. Pokwitowanie Władz Spółki z dokonanych czynności,
4. Rozpatrzenie i zatwierdzenie planu organizacyjnego i finansowego na rok 1935,
5. Umowa z Gdańsko-Polską Kompanją Zamorską, S. A.,
6. Wybory do Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
7. Wnioski PP. Akcjonariuszów, (art. 57 Ustawy o Spółkach Akcyjnych). 2488

Elektryczne Aparaty Lecznicze
Reparacje
tylko w specjalnych warsztatach firmy
„ALMEDA” wł. Albert Meyer,
Gdańsk, Holzmarkt 15/16 7134

Tapczan
okazyjnie sprzedam. Zarazem przyjmuję wszelkie zamówienia. Tapicer, Antoni Homa, Toruń, Kopernika 24. 2781

Potrzebny
zaraz chłopiec do posługi we dworze. Zgłoszenia przyjmuję majętność Tylice, poczta i kolej Ostaszewo, pow. toruński. 2738

Tam, gdzie kupujesz towary bławatne otrzymasz bezpłatnie piękny żurnal mody
„NOWA LINJA”
Napisz do nas, a chętnie wskażemy Ci sklep w Twoim mieście, który pismo to bezpłatnie wydaje. Wydawnictwo „NOWA LINJA”, Kraków, skrytka pocztowa nr. 272.

Sensacja Torunia
Wkrótce przyjeżdża do Esplanady słynny zespół **Edwarda Stempienia**

Potrzebna
dziewczynna, bardzo dobrze polecona, z gotowaniem. Toruń, Mickiewicza 28, m. 3. 2752

Wywiadowcze
Adamskiego, Toruń, Sukienicza 4. załatwia wszelkie sprawy, także rodzinne. — Dyskretna obserwacja, zbieranie materiału. 7596

Lisy
od 25 zł., Kurtki od 60 zł. Szyjki od 5 zł. Poleca w wielkim wyborze **Warszawski Skład Futur**
1785 Toruń, ul. Łazienna 28.

Baterje
anodowe 100 wolt 10.— zł. 120 wolt 12,50 zł. — zł. Elektra Toruń, Chelmska 4

GDYNIA
Pianino
krzyżowe „Wolkenhaner“ w najlepszym stanie sprzedaje Eiblich, Gdynia, Świętojańska 34, w kładzie sukna. 2773

Pomocnicza
siła do buchalterji potrzebna. Zgłoszenia: Gdynia, ul. Morska 36, od 4—5 pp. 2772

Szlachetne tynki
własnej wytwórni do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki młotkowe granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabycia również marmurki do lastrica — białe, zielone, czarne, czerwone, żółte, serpentyna carara, stopnielastrowe. Adres: „ELEWACJA” Gdynia, Abrahama 35 tel. Gdynia, 2773. 2720
Ceny niższe o 30 proc.

Młoda
panienka, pierwszorządna buchalterka, obierająca z księgowością spedycyjną, znajduje zajęcie w godz. popołudniowych. Pisemne zgłoszenia oddać: Gdynia, Plac Kaszubski 5, II. ptr. 2775

W Gdyni
do sprzedania nieruchomości 5000 m² z budynkami. Cena 100.000 zł gotówką. Wiaś domosć w firmie R. Morawski, Gdynia, Starowiejska 45.

Absolwentka
koedukac. Szkoły Handlowej, szuka jakiegokolwiek pracy biurowej jako bezpłatna praktykantka. Zgłoszenie do Administracji Gazety Morskiej w Wejherowie. 2744

Pracownia
przefasonowała kapeluszy przeprowadziła sie na ul. św. Jacka 6. M. Cukier Wejherowo. 2712

ARTYSTYCZNE
DRUKI KOLOROWE
LITOGRAFICZNE I OFFSETOWE
wykonuje szybko i tanio
POMORSKA DRUKARNIA ROLNICZA SP. AKC.
TORUŃ, UL. BYDGOSKA 56

Wykrawki skóry do podeszew
jako też wszelkie przybory do obuwia, mapy do nut i teczki poleca jaknajtaniej 7266
Carl Fuhrmann
II. Damm 6 Gdańsk Tel. 25310

GRUDZIĄDZ
Instalacje elektryczne!
Reparacje aparatów elektr. motorów, akumulatorów, radioaparatów, solidnie i krzyżownie. **Zakłady-Elektrotechniczne F. MACIEJEWSKI,** Grudziądz, Mickiewicza 12, tel. nr. 18+16. 895

Brunon Żubka
handel skór
Grudziądz, Pańska 3, tel. 19-80
HUAT DETAL
początek
Gobeliny
pluze
drese
sprężyny
gorty
trawy indyjskie
szpagat oraz wszelkie przybory tapicerskie 1446

W Gdyni
do sprzedania nieruchomości 5000 m² z budynkami. Cena 100.000 zł gotówką. Wiaś domosć w firmie R. Morawski, Gdynia, Starowiejska 45.

Absolwentka
koedukac. Szkoły Handlowej, szuka jakiegokolwiek pracy biurowej jako bezpłatna praktykantka. Zgłoszenie do Administracji Gazety Morskiej w Wejherowie. 2744

Pracownia
przefasonowała kapeluszy przeprowadziła sie na ul. św. Jacka 6. M. Cukier Wejherowo. 2712

Kupię
nowy dom przy ul. Marszałka Piłsudskiego. Wpłace 7-8 tysięcy. Oferty pod „dom“ do „Dnia Grudziądzkiego“. 2761

Urządzenie
dentystyczne bardzo tanio do oddania. Dent. Sochaczewski. Łasin 2762

BYDGOSZCZ
Akuszerka
z ukończoną szkołą położniczą i praktyką, z dobrej mi świadectwami, w październiku 27, samotna, potrzebna natychmiast do Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Szpitala Miejskiego w Bydgoszczy.
Wynagrodzenie, zależnie od wysługi lat, do 125 zł miesięcznie i wolne utrzymanie z mieszkaniem.
Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw itd. składać do Zarządu Miejskiego w Bydgoszczy — Wydział V. Oddział Szpitalnictwa. Za Prezydenta Miasta:
(-) Dr. Soboczyński dyrektor Szpitalnictwa Miejskiego. 2780

TCZEW
Czysta,
rzetelna i znająca się na prowadzeniu kuchni **służąca**, może się zgłosić. Hassowa, Pelplin, Plac Br. Pierackiego 6. 2771

Potrzebny
od 1. IV. 1935, samoty wódarz, lub elew gospodarczy, z dłuższą praktyką rolniczą. Zgłoszenia: Magjętno Piotrowo tel. 1401, p. Tczew. 2770

Unieważniam
zgonioną książeczkę, wystawioną przez P. K. U. miasta Łodzi, na nazwisko **Kuczyński Majlech, Tczew, Krótka 15.** 2715

GDANSK
Kupię
zamkniętą karozerję do małego samochodu marki „Opel“, „Mathies“ lub „Ford“ **Brahmer**
Gdańsk, Hundegasse 79. 2747

Dzierżawy
składu klonialnego w powiecie morskim poszukuję. Pot: Adolphilster. 820.

Kieszonkowiec przed kłatką kangurów nie może się powstrzymać, żeby nie sięgnąć do... kieszeni.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetry na stronie 7-lamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.	
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.	
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% niższe.	
Komunikaty 50 gr za wiersz.	
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.	
W Gdańsku za wiersz milim. na stronie 7-lamowej	15 fen.
4-lamowej	50 fen.
„drobne za słowo 5 fen. — tytułowe	10 fen.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

W ekspedycji miejscowych agencji	2.50 zł	
Z odnośnikiem do domu	2.80 zł	
Przez pocztę z odnośnikiem do domu	2.80 zł	
Pod opaską	4.50 zł	
W Gdańsku przez pocztę	2.32 gd; przez gońca	4.50 gd
z odnośnikiem w administracji wysp	1.75 gd	
Zagranicą	4.00 gd	
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.		

U W A G I:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsce dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłaconą przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. Omyłki, które zasądniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądownym śledztwie należności rabat upadają. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawę W. M. Gdańsk: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynia: Józef Dobrostański, Gdynia, Szkolna. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Wacław Gańca, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 90. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Lubomski Wacław, Tczew, ul. Kościuszki 1.
Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja. Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.